

ธรรมตลาค

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ เราตั้งใจปฏิบัติเพื่อจะพ้นจากทุกข์ เพราะเราเป็นคนที่มีความทุกข์ คนที่มีความทุกข์จะทำสิ่งใด จะทำด้วยความตั้งใจและตั้งใจ คนที่ไม่มีทุกข์ เห็นไหม ทำสิ่งใดก็ทำแบบ สักแต่ว่า ถ้าเรามีทุกข์เราจะต้องตั้งใจ ตั้งใจของเรา

เรามีศรัทธา เรามีความเชื่อ เราถึงมีความมุ่งมั่น เรามีเป้าหมายของเรา เป้าหมาย คือ เรา ประพฤติปฏิบัติแล้ว เราจะถึงที่สุดแห่งทุกข์ เพราะเราเกิดมาด้วยความทุกข์ เห็นไหม เกิดมาใน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“อริยสัจ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค”

ทุกข์ เป็นสัจจะ ทุกข์เป็นความจริง ในเมื่อเกิดมาเจอความทุกข์ ความทุกข์เป็นเหตุเป็นผล เป็นเหตุเป็นปัจจัยจะให้เราได้พิจารณา ได้ต่อสู้กับความจริง ถ้าเราเกิดมาแล้วเราปรารถนามีแต่ ความสุข เกิดมาแล้วจะประสบความสำเร็จ จะประสบความสำเร็จทางโลกขนาดไหน มันเป็นเรื่อง ของโลกนะ

เราเกิดมาในพุทธศาสนา “พระพุทธศาสนานี้ สอนให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นี่ตรัสรู้ธรรมจริงๆ นะ ตรัสรู้ ธรรมอยู่ในป่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกแสวงหา การออกแสวงหา นั่นก็เป็น เรื่องของโลก เรื่องของโลกเพราะโลกเขามีกันอยู่อย่างนั้น

เรื่องของโลกนะ โลกคือการตลาด สิ่งที่มีการตลาด เห็นไหม ตลาดเป็นผู้ควบคุมนะ ที่ไหนมีการตลาด ในปัจจุบันนี้เขาทำธุรกิจต่างๆ เขาต้องหาตลาดของเขา ตลาดเป็นผู้ควบคุมคุณภาพของสินค้า เพราะตลาดเขาต้องการได้คุณภาพขนาดนั้น

นี่เรื่องของโลกก็เหมือนกัน เพราะเรื่องของโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาจากโลก เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพบกับพระโมคคัลลานะ เวลาที่พระโมคคัลลานะเห็นโทษของกาม เห็นโทษของโลก เห็นไหม แล้วจะช่วยเหลือเจือจานเขาก็ไม่ได้

เวลาพระโมคคัลลานะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “นี่โทษของกาม มันให้โทษขนาดนั้น”

“โมคคัลลานะ เธอพูดอย่างนั้นไม่ได้ เราตลาดก็เกิดมาจากกาม เกิดมาจากพ่อจากแม่เหมือนกัน แต่เกิดมาจากกาม ก็เอากามาทำคุณงามความดี เห็นไหม แต่เกิดมาจากโลก โลกมันเป็นสังขะ โลกมันเป็นวิญญะ โลกมันเป็นผลของกามภพ รูปภพ อรูปภพ “สิ่งนี้เป็นผลของวิญญะนะ”

แล้วดูการเปลี่ยนแปลงผลของวิญญะสิ ถ้าการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เราเข้าใจได้ เรามีการศึกษา เรามีความเข้าใจวิทยาศาสตร์ตั้งแต่สมัยโลกดึกดำบรรพ์ เห็นไหม ยุคน้ำแข็ง ยุคหิน ยุคต่างๆ แล้วพอมีไฟมีต่างๆ ก็มียุคเหล็กเข้ามา นี่มันเป็นยุคเป็นคราวมาด้วยการทดสอบทางวิทยาศาสตร์ โลกมันมีการเปลี่ยนแปลงมาตลอดเวลา

“กามภพ รูปภพ อรูปภพ เป็นผลของวิญญะ”

แม้แต่โลกก็มีการหมุนเวียนไป เห็นไหม ชีวิตเราก็เหมือนกัน ชีวิตนี้เวียนเกิดเวียนตายมา เราเกิดเราตายมาแล้วไม่รู้กี่ภพกี่ชาติ เรามีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องยืนยัน

เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมในวิชชาสาม “นี่บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ” คือญาณหยั่งรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตดวงเดียว แต่จิตดวงเดียวนี่เวียนตายเวียนเกิดมา สร้างภพสร้างชาติมา มาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย

เวลาเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ชาติสุดทำมารี้อันจนสำเร็จ จนตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดาของเรา

นี่จิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ จิตดวงหนึ่ง ยืนยันโดยจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ได้พิสูจน์มา ตรวจสอบมา ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วจิตดวงหนึ่งขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับจิตของเรา การเกิดมาเป็นมนุษย์ของเราก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเป็นมนุษย์นี้ เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีพระเจ้าสุทโธทนะเป็นบิดา

นี่เกิดมาจากพ่อจากแม่ เกิดมาจากกาม เกิดมาจากโลก เห็นไหม โลกก็มีการหมุนเวียนมาตลอด แต่พอหมุนเวียนมาถึงจุดหนึ่ง คือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรม แล้วเราเกิดมาในพุทธศาสนา เกิดมาที่เรามีความตั้งใจจริงของเรา เกิดมาแล้วเราต้องการที่จะพ้นจากทุกข์

ในเมื่อเกิดมาแล้ว ในชีวิตนี้เราต้องการพ้นจากทุกข์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วได้พบพุทธศาสนา เกิดมาก็มีพ่อแม่ พ่อแม่ก็ส่งเสริมมา พ่อแม่ก็กล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูมา เลี้ยงดูมาให้มีอาชีพ เลี้ยงดูมาให้สัมมาอาชีพะ แล้วสัมมาอาชีพะในวัฏสงสาร มันก็จะเวียนตายเวียนเกิดไป

ความดีของโลกนะ คือ เรามีกตัญญูกตเวที เรารู้จักคุณของพ่อของแม่ รู้จักคุณของครูบาอาจารย์ นี่คือจิตใจเราเป็นคนที่มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพ จิตใจจะมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เพื่อคุณภาพของหัวใจของเรา

ถ้าคุณภาพหัวใจของเรา เห็นไหม เรามองโลกสิ มองด้วยความสดสังเวชนะ โลกเขาทุกข์เขาร้อนกัน เขาต้องขวนขวายกัน เขาต้องหาความมั่นคงของเขา เพราะเขาหาที่พึ่งของเขาในทางโลก

แต่เราเป็นคนที่มีจิตใจ เรามีความรู้สึกรู้สึก เรามีความเชื่อมั่นในพุทธศาสนา เรามองว่าสิ่งที่พ้นจากโลกได้ พ้นจากกิเลสได้ ถึงได้มีการประพฤติปฏิบัติ รื้อค้นในหัวใจของเรา เราถึงได้ออกมาบวชกันเป็นพระเป็นเจ้าอยู่นี้ เราออกมาเพื่อจะมาเป็นนักรบ รบกับกิเลสของเรา

ถ้ารบกับกิเลสของเรา เราต้องมีความตั้งใจจริงของเรา เราเห็นโทษของโลกแล้ว เราเปรียบเทียบกับเข้ามาในหัวใจของเราได้ นี่เรื่องของโลกเป็นสภาวะแบบนั้น แล้วเรื่องของธรรมละ

ถ้าเรื่องของธรรม เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่ไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ในป่า แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เห็นใหม่ ในลัทธิต่างๆ เขามีสำนักของเขา สำนักในป่าก็มี ในเมืองก็มี ทำทุกขกิริยาต่างๆ นี่ศึกษามากับโลก เพราะโลกเขามีความเชื่อมั่นกัน โลกเขาตื่นตื่นกัน มันก็เป็นการตลาดของเขาละ เป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องการตลาดของเขา

ในปัจจุบันนี้ก็เหมือนกัน ในยุคก่อนที่ครูบาอาจารย์ของเราที่จะประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ ทุกคนหมดอาลัยตายอยากในการประพฤติปฏิบัติ เพราะเขาบอกว่า หมดยุคหมดกาลหมดสมัยเราก็มีสาศนาไว้เพื่อเป็นที่ทำบุญกุศลเท่านั้นเอง

เรามีศาสนาไว้เป็นที่ทำบุญกุศล เรามีศาสนาไว้เพื่อทำพิธีกรรม เวลาคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ก็ทำพิธีกรรมกันไป แต่ในการประพฤติปฏิบัติ เราก้ยังไม่แน่ใจว่าจะทำได้หรือไม่ได้ เพราะมันหมดยุคหมดสมัย เห็นใหม่

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านรื้อค้ำของท่าน เพราะท่านสร้างสมบุญญาธิการมา คุณภาพของจิตของท่าน คือ ท่านได้สะสมบุญญาธิการมา ท่านถึงได้มีเขว้าปีญญา ท่านถึงได้มีหลักมีเกณฑ์ว่าเกิดมาเป็นมนุษย์

คูสิ ในประวัติของหลวงปู่มั่น เห็นใหม่ ท่านมีโรคประจำตัวของท่านมาตั้งแต่เด็กนะ แต่ท่านก็ยังมีขวนขวาย เวลาท่านบวชมา ท่านอยู่วัดบ้าน ท่านก็ฉัน ๒ มื้อ ๓ มื้อเหมือนกัน แล้วเวลาท่านจะมาถึงธุดงค์วัตร เวลาท่านออกรื้อค้ำของท่าน ท่านเป็นโรคปวดท้องนะ ท่านเป็นโรคเกี่ยวกับท้องของท่าน แต่ท่านก็ยังพยายามขวนขวายของท่าน

ท่านมีโรคประจำตัวของท่าน แล้วท่านมีบุญญาธิการของท่าน ท่านพยายามค้นคว้าของท่าน ท่านทำมาเพื่อยืนยันแก่หัวใจของตน ถ้าเรายืนยันหัวใจของเราไม่ได้ ถ้าสิ่งนี้เป็นความลึกลับสงสัย สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เรารู้ไม่จริง พอรู้ไม่จริง แล้วเรามีความลึกลับสงสัยของเรา เราจะปฏิบัติด้วยความจริง ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ ปฏิบัติด้วยความซื่อตรงกับธรรมและวินัยนั้นได้อย่างไร

ฉะนั้นท่านได้รู้คั่นของท่าน ท่านได้ปฏิบัติของท่าน ท่านได้พยายามภาวนาของท่าน จนท่านมั่นใจว่าเป็นสัจจะความจริงของท่าน แล้วท่านใช้ดำรงชีวิตของท่านทั้งชีวิตนะ ท่านสั่งสอนสาวก-สาวกะ สั่งสอนทั้งลูกศิษย์ลูกหา สั่งสอนหมู่คณะขึ้นมา จนกรรมฐานเรามั่นคงขึ้นมา พอมั่นคงขึ้นมา ก็มีความเชื่อความศรัทธา เพราะครูบาอาจารย์ของเราปฏิบัติ เห็นใหม่

“ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นอริยสัจ เป็นสัจจะความจริง”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เวลาเทศน์ธรรมจักรฯ นี้เทวดาส่งต่อเป็นชั้นๆ ขึ้นไปนะ นี่เวลาศาสนาได้เกิดแล้ว จักรได้เคลื่อนแล้ว สัจธรรมมีจริงแล้ว ใครจะเรียกคืนกลับมาไม่ได้

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ก็เหมือนกัน ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านขึ้นมา สิ่งที่เป็นสัจจะความจริงของท่าน แล้วท่านสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหามา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาเทศน์ธรรมจักรฯ ขึ้นมานี้ “อัญญาโกณฑัญญะ รู้แล้วหนอ” นี่พระอัสสชิ นี่ปัญจวัคคีย์ได้บรรลุธรรมขึ้นมาเป็นพระโสดาบัน เทศน์อนัตตลักขณสูตรแล้ว เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย ไปเทศน์พระยสะแล้วพระยสะได้ ๕๔ องค์ขึ้นมา นี่เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย

เป็นพระอรหันต์เพราะอะไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีสัจธรรมในหัวใจ แต่ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่มีสัจธรรมในหัวใจ เห็นใหม่ ปัญจวัคคีย์ก็อุปฐาก อุปถัมภ์อยู่ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ในความล้มเหลวของตัว ในความไม่รู้จริงของตัว เห็นใหม่

ถ้าตัวเองก็ยังสงสัย แล้วจะไปสอนใครล่ะ

ดูอย่างเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำทุกกิริยามา อดอาหารแล้วมานั้นมาหารเห็นใหม่ นี่ทำให้ปัญจวัคคีย์นี้หมดอาลัยตายอยากเลย เพราะหวังคำชี้แนะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่บัดนี้เป็นคนที่กลับมาเรื่อยๆ ก็ว่ากลับมาเห็นแก่การอยู่และการกินกลับมาด้วยเรื่องของโลก แล้วเราจะหวังผลได้อย่างไร คอดกเลนนะทิ้งไปเลย

นี่เวลาปัญญาจักคิดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปนะ ทั้งเพราะความเห็น เพราะอุปัญญาจากกันมา ๖ ปีนี้ มันมีความผูกพันกันมาขนาดไหน เวลาเขาทิ้งไปแล้ว เห็นใหม่ นี่จะกลับมาประพฤติปฏิบัติ กลับมานึกถึง โคนต้นหัว

เริ่มว่าจะฉันอาหารนะ นางสุชาดาก็มาถวาย นางสุชาดาก็สร้างบุญสร้างกุศลมา นี่พูดถึงว่าสหชาติ ตั้งใจปรารถนาว่าจะแก่นบ คือบนเทวดาไว้ แล้วจะมาแก่นบ มาถวายข้าวแก่เทวดา แต่พอไปเห็นเจ้าชายสิทธัตถะ ด้วยพุทธลักษณะก็คิดว่าเป็นเทวดา ก็ถวายด้วยความเคารพนะ ด้วยความเคารพนอบเห็นใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันอาหารของนางสุชาดาแล้ว ร่างกายฟื้นขึ้นมา มีกำลังขึ้นมา แล้วมานั่งระลึกถึง โคนต้นหัว ระลึกถึงอานาปานสติ

เวลาประพฤติปฏิบัติไปกับเจ้าลัทธิต่างๆ คือ “ธรรมะในตลาด” ธรรมการตลาด ตลาดของโลก นี่มันก็เป็นเรื่องของโลกๆ ไป แต่สัจจะความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาระลึกถึง โคนต้นหัว ระลึกถึงอานาปานสติ ด้วยการปฏิบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยบุญกุศลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง

ย้อนกลับมาถึงตั้งแต่บุญกุศล แล้วเริ่มประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ “ถ้าคืนนี้เรานั่ง ถ้าไม่บรรลुธรรมจะไม่ลุกจากที่” เวลาสร้างสมบุญเป็นพระโพธิสัตว์มา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ก็มีบารมีเต็มมา เวลาจะมาเอาจริงเอาจังกับการตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นใหม่

“คืนนี้ถ้าเรานั่ง ถ้าไม่บรรลุธรรมจะไม่ลุกจากที่”

คนที่มีคุณภาพ คนที่มีสัจจะความจริง เวลาทำสิ่งใดจะทำจริงทำจัง นี่ร้อยคืนมากับการตลาดกับโลกมาแล้วเต็มที

เรื่องของโลก ธรรมะของโลก มันก็เป็นเรื่องโลกๆ มันเป็นสัจจะความจริงไปไม่ได้ ! มันเป็นเรื่องของโลก เห็นใหม่ แต่เวลาเรื่องของธรรมละ

“นั่งคืนนี้ถ้าไม่ได้ตรัสรู้ธรรม จะยอมสละชีวิต ให้นั่งตายไปพร้อมกับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก”

เวลาจิตมันมีการกระทำ เวลาอานาปานสติ เห็นไหม กำหนดเข้าไปแล้ว พอจิตมันสงบเข้ามา เพราะเสียดลทุกๆ อย่างแล้ว มันไม่มีความวิตกกังวลใดๆ เลย แต่เวลาประพฤติกปฏิบัติของพวกเรา จะวิตกกังวลไปหน้าไปหลัง ไปทุกอย่างเลย แล้วยังมีกรรมและวินัย ว่านี่นิพพาน .. นิพพาน.. ยังมีความรู้ความคาดความหมาย มันยังสร้างจินตนาการไปมหาศาล เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทดสอบมากับเจ้าลัทธิต่างๆ แล้ว มันหมดทางไปแล้ว แล้วท่านยอมเสียดลเลย

“ถ้าคือนิ่งไม่ตรัสรู้ธรรม จะไม่ลุกจากที่นั่งนี้เลย”

นี่ตัดการกังวลทั้งหมด ให้มีช่องทางช่องเดียว ถ้าไม่ตรัสรู้ก็ตาย ถ้าตรัสรู้ ก็คือตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแต่ถ้าไม่ตรัสรู้ ก็ให้ตายไปคือนิ่งเลย

เวลากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ กำหนดลมหายใจเข้าออก อานาปานสติกำหนดไปเรื่อยๆ จิตมันสงบเข้าไปเรื่อยๆ นะ พอจิตสงบเข้าไปเรื่อยๆ ความวิตกกังวลต่างๆ ตัดทิ้งหมดเห็นไหม

“นี่มันเป็นสัจจะความจริง ไม่ใช่การตลาด”

การตลาดนี่มันเป็นของโลก มันเป็นการต่อรอง มันเป็นเรื่อง มันมีการเอารัดเอาเปรียบ มีการชิงดีชิงเด่น เห็นไหม แม้แต่ความคิดก็เหมือนกัน แม้แต่อารมณ์ก็เหมือนกัน จะเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรม จะเป็นอะไรต่างๆ มันก็มีความวิตกกังวลไปหมด ฉะนั้นให้ตัดทิ้งหมดเลย !

เวลาตรัสรู้ขึ้นมา คือ ตรัสรู้ขึ้นมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่อานาปานสติ เริ่มจากจิตสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา มันตัดความกังวลต่างๆ จากภายนอกหมด มันก็เข้าสู่ฐาน สุขุมความเป็นจริงของใจ ถ้าขณะเข้าสู่ความเป็นจริงของใจนี้ แต่ใจยังมีกิเลสตัณหาความทะยานอยากอยู่ ใจยังมีข้อมูลอยู่ ใจยังมีสิ่งที่เป็นภาระ เห็นไหม

แต่คนที่มีความคุณภาพ คนที่สร้างคุณงามความดีมา คนที่สร้างสมบุญญานิติกรรมมา เป็นพระโพธิสัตว์ต่างๆ มันก็ต้องสะสมแต่สิ่งที่เป็นคุณงามความดีมา ถ้าสร้างสมสิ่งที่เป็นคุณงามความดีมาแล้ว พอจิตสงบเข้ามา มันก็เข้าสู่คุณงามความดี

คูสิ คูเรื่องของโลกสิ คูเรื่องของหัวใจสิ ในเมื่อเขาทำคุณงามความดีในเรื่องของโลกๆ มันก็เข้าไปสู่ข้อมูลของโลก ข้อมูลสิ่งที่ได้สร้างสมมาของหัวใจ ถ้าหัวใจมีข้อมูลสิ่งใด มันก็เข้าไปสู่ข้อมูลอันนั้น

“บุพเพนิวาสานุสติญาณ คือเข้าไปสู่ข้อมูลของใจ” ถ้าเข้าไปสู่ข้อมูลของใจ มันก็เป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องของสิ่งที่ได้พันธุกรรมทางจิต ที่มันมีข้อมูลของเขามา

นี่มันไม่ใช่ ! พอย้อนไปขนาดไหน ด้วยกำลังของจิต ด้วยพลังงานนะ เพราะอานาปานสติ จิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม ทำสมาบัติมาจากอาฬารดาบสก็ทำมาแล้ว จิตมีหลักมีเกณฑ์ทั้งนั้นแหละ แต่ไม่มีวิชาการที่จะพาออกได้

“นี่การตรัสรู้ธรรมของธรรม !” ถ้ามีสติปัญญาย้อนกลับ ดิ่งกลับมาหมดเลย ดิ่งกลับ สิ่งที่ย้อนไปอดีตชาติ ไม่มีต้นไม่มีปลาย จะไปขนาดไหน ก็จะไปต่อไปเรื่อยๆ เห็นไหม บอกไว้แล้วว่าถ้าคืนนี้นั่งแล้วไม่ตรัสรู้จะไม่ลุกจากที่นั่ง

ถ้ามันต่อเนื่องไปมันก็จะได้ตายจริงๆ นั่นแหละ มันก็จะไม่ได้ตรัสรู้ธรรม ถ้ายังรื้อค้นไปตามบุพเพนิวาสานุสติญาณ คือการรื้อถอน การรื้อค้นในอดีตชาติของตัวเอง

ในเมื่อไม่มีต้นไม่มีปลาย มันก็จะไปได้ตลอดไป ถ้าจิตมีกำลัง ถ้ามีอานาปานสติทำให้จิตสงบได้ จิตมีกำลังมันก็จะไปของมัน เห็นไหม ดิ่งกลับๆ ... ดิ่งกลับด้วยสติ พอมีสติแล้ว ดิ่งกลับมาด้วยสติปัญญา เห็นไหม จิตกลับมาสงบสู่ฐาน กำหนดให้มันละเอียดเข้าไป นี่จุตูปปาตญาณ คือ ถ้ามันย้อนอดีตชาติลึกลงไปในหัวใจ

นี่จุตูปปาตญาณ มันยังจะเกิดจะตายต่อไป ถ้ามันยังไม่ได้ชำระกิเลส ให้ดิ่งกลับ ดิ่งกลับเหมือนกัน ไปขนาดไหน เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดแล้วเกิดเล่า มันไม่มีวันจบหรือ จิตไม่มีวันจบ ถ้ามันยังมีอวิชชาอยู่ ยังมีมารเป็นเจ้าวิภูจักรอยู่ มันจะหมุนของมันไป มันจะไม่มีต้นไม่มีปลายทั้งเกิดและตาย ไม่มีต้นไม่มีปลาย เพราะกำลังของกิเลสต้นหาความทะยานอยาก กำลังของอวิชชา กำลังของมารมันควบคุมจิตนี่อยู่ เห็นไหม

เราประพฤติปฏิบัตินี้เพื่อสิ้นสุดแห่งทุกข์ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทำให้สิ้นสุดแห่งทุกข์ นี่เราจะมีคุณภาพขนาดไหน เราจะมีที่ตั้งใจ มีความจริงใจของเรามากน้อยขนาดไหน นี่ย้อนกลับมาด้วยสติ ถ้ามีสติปัญญามันจะดิ่งกลับมาได้ ดิ่งกลับมาได้ด้วยสติ

จิตมันจะมีความรู้ขนาดไหน จิตมันจะส่งออกขนาดไหน จิตมันจะรับรู้ขนาดไหน ถ้ามันไป มันไปด้วยพลังงานของจิต จิตมันมีพลังงาน มันก็เป็นสัญชาตญาณโดยสามัญสำนึกของเรา อยู่ที่นี่ โดยสามัญสำนึกมันก็เป็นปัญญาสามัญสำนึกใช้ใหม่ แต่ถ้าเรากำหนดอานาปานสติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เพื่อให้จิตมันละเอียดเข้ามา จิตมีหลักมีเกณฑ์เข้ามา เห็นใหม่

คุณภาพของโลก คือ คุณภาพของสามัญสำนึกของมนุษย์เรา ถ้าจิตมีคุณภาพ มันจะมีการวินิจฉัย ความคิดความเห็นของเราเนี่ย มันจะคิดแตกต่างกับโลกเขา โลกเขาอยู่กับโลกของเขา แต่เราจะไม่อยู่กับเขา เราเกิดมากับเขาเนี่ยแหละ แต่เราจะหาทางออกของเรา เราจะพยายามทำคุณภาพของใจของเรา

“อตุตา หิ อตุตโน นาโถ... ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” เป็นสันตสิทธินิโถ เป็นปัจจัยตั้ง จำเพาะหัวใจดวงนั้น หัวใจดวงนั้นมีคุณภาพขนาดไหน แล้วจะทำให้หัวใจดวงนั้นมีคุณภาพขึ้นมา

นี่ย้อนกลับมา เห็นใหม่ ถ้ามีสติปัญญานี้มันดึงกลับมาได้ ถ้าไม่มีสติปัญญา มันก็จะไหลไปตามแต่พญามารที่มันจะปั่นแต่ง มันปั่นแต่งนะ ข้อมูลในหัวใจก็มีอยู่แล้วใช้ใหม่ แล้วถ้ามันจะพลิกแพลงขึ้นมา เราก็ยังหลงเชื่อมั่นไป ไปไม่มีวันจบหรือ ! ให้เราดึงกลับเข้ามา ดึงกลับเข้ามาแล้วพอมันลงลึกเข้าไปอีก เห็นใหม่

จากบุพเพนิวาสานุสติญาณ นี่ก็เป็นระดับหนึ่ง... จตุปปาตญาณ ก็ไปอีกระดับหนึ่ง คือ จิตใจที่ลงลึกสู่สติจิต “แล้วเวลาลงไปถึงอัสวักขยญาณ นี้ตรัสรู้ธรรม”

อัสวักขยญาณ อัสวะ คือ อัสวักขัย อายุขัยต่างๆ ที่เกิดกาลเวลาของจิต อัสวะของมันจะต้องทำลายทิ้งหมด พอทำลายทิ้งหมด มันก็ผ่องแผ้ว มันก็สะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา “พอมันสะอาดขึ้นมา นี่คือบรรลุธรรม”

“ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมแท้ๆ เป็นธรรมที่เหนือกาลเหนือเวลา เป็นธรรมที่คงที่ คงที่ที่จะไม่เกิดไม่ตายอีกแล้ว ! แต่ไม่เกิดไม่ตายนี่คือพ้นจากทุกข์.. พ้นจากทุกข์นี่ไง !”

นี่เป็นสิ่งที่ปรารถนาของพวกเรา เราก็ปรารถนาสิ่งนี้ ! เราก็ปรารถนาสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ สิ่งที่ต้องการองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้แต่วางธรรมและวินัยไว้เพื่อการประพฤติปฏิบัติ

“นี่ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ” ด้วยการประพฤติปฏิบัติ เพื่อที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ขนสัตว์ เพื่อให้หัวใจนั้นพ้นจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก พ้นจากทุกข์ไปได้

แต่เวลาเราศึกษาธรรมในปัจจุบันนี้ เห็นไหม เราศึกษาธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ วางไว้เพื่ออะไร เพื่อจะรื้อสัตว์ขนสัตว์ ด้วยแรงปรารถนา ด้วยความรื้อสัตว์ขนสัตว์ เพื่อให้พ้นจากวิญญูะ พ้นจากโลก พ้นจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก

แต่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา เพราะเราว่าเรามีปัญญากัน แล้วเดี๋ยวนี้โลกเจริญ ใครศึกษาธรรมะก็เหมือนกัน พอศึกษามาแล้วก็ว่า ทำไมเป็นอย่างนั้น ทำไมเป็นอย่างนั้น เพราะเราศึกษาธรรมะด้วยยุคด้วยสมัยที่เราเห็นนี่ไง แต่เราไม่ได้คิดถึงสมัยพุทธกาลเลย

สมัยพุทธกาลนี้เทคโนโลยีมันไม่มี สิ่งใดๆ ที่เป็นเทคโนโลยีทางโลกก็ไม่มีทั้งนั้นแหละ แต่หัวใจของคนผ่องแผ้ว หัวใจของคนเกื้อกูลต่อกัน แต่ในปัจจุบันนี้พอโลกมันเจริญขึ้นมา เห็นไหม พอโลกเจริญ แล้วเราก็ศึกษากันด้วยความรู้ของเรา แล้วคนที่มีปัญญามันขึ้นมา เขาก็ทำการตลาดได้นะ

ในปัจจุบันนี้เราเกิดมากับโลก เราเป็นส่วนหนึ่ง นี่เขาทำธุรกิจกัน แล้วเวลาเขาจะวางสินค้าของเขา เขาต้องทดสอบตลาด เขาต้องทำวิจัยตลาด ตลาดนี้จะรับคุณภาพสินค้าได้มากน้อยแค่ไหน ถ้าตลาดคุณภาพต่ำ แล้วสินค้าของเรามีคุณภาพที่ดีกว่า เขาไม่มีกำลังซื้อ เขาบริหารจัดการไม่ได้หรอก แต่ถ้าคนที่ตลาดของเขามีคุณภาพ เห็นไหม เขามีกำลังที่จะซื้อ เขาก็เอาสินค้าเข้าไปสู่ตลาดนั้นได้

ฉะนั้นนี่พูดถึงโลกนะ แล้วเราเป็นส่วนหนึ่งของโลก ในการศึกษาที่เหมือนกัน เวลาเราศึกษาธรรมะขึ้นมา เห็นไหม เขาก็ทำการตลาดขึ้นมาละ คุณก็ เขาทำการตลาดขึ้นมาแล้ว มีความชื่นใจ มีความสะดวกสบายขึ้นมา นี่มันเป็นเรื่องของโลกๆ ทั้งนั้นเลย ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ต้องการอย่างนั้น !

“ธรรมะตลาด นี่มันเป็นเรื่องของโลก... มันมีอุปสงค์ อุปทาน”

ถ้า “ธรรมะตลาค” ตลาคมันควบคุมธรรมะเธอ ถ้าอย่างนั้นมันก็เอาโลกเป็นใหญ่ นะสิ
สังคมเป็นใหญ่ โลกเป็นใหญ่ พอโลกเป็นใหญ่ขึ้นมา

คุณกระแสนสังคมสิ เห็นไหม ถ้าสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ เป็นความสะดวกสบายแก่เขา เขาว่า
สิ่งนั้นเป็นธรรมะที่ถูกต้อง นี่ไงโลกคุมธรรมะแล้วนะ ! การตลาคคุมธรรมแล้ว ธรรมะอยู่ได้
การตลาคของโลก

แล้วเราศึกษาทางวิชาการ เพราะอะไร เพราะมุมมองของเราใช่ไหม มุมมองในปัจจุบันนี้
เรามองกระแส เรามองความน่าเชื่อถือของสังคม เรามองความน่าเชื่อถือของบุคคลากร ความ
น่าเชื่อถือของบุคคลที่มีชื่อเสียง

นี่การตลาคเขาก็เข้าไปจัดการซะ ! จัดการให้คนๆ นั้นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของธรรมะ
เป็น “ธรรมะตลาค” แล้วพอเป็นธรรมะตลาคขึ้นมา เราก็ไปเชื่อธรรมะตลาค มันก็เป็นเรื่องโลกๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มันก็เป็นตลาคเหมือนกัน
ตลาคคือโลก ! ตลาคคือความเห็นของโลกเขาไปไง แล้วตลาคของโลกมันศึกษารวมได้ไหม
มันไม่ได้หรอก ! มันเป็นไปไม่ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รู้คั่นในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เอง แล้วเวลาสอน เห็นไหม คุณสิ ปัญจวัคคีย์ พระยสะต่างๆ นี่พระอรหันต์ไปสอนชฎิล ๓ พี่น้อง
๑,๒๕๐ องค์ เป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นเลย !

เป็นอรหันต์เพราะเหตุใด เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนาหรือสัตว์ขน
สัตว์ ท่านถึงญาณเข้าไปถึงในหัวใจ มันไม่ใช่การตลาค ! ถ้าการตลาคมันเยอะเยอะไปหมดเลย
จะสอนใครก็ได้ จะสอนหมู หมา เป็ด ไก่ ก็ได้ เขาก็รับรู้ได้ทั้งนั้นแหละ

สัตว์เดรัจฉานมันทำคุณงามความดีได้นะ เวลาพูดถึงสัตว์นี้ เหมือนเราไปดูถูกสัตว์ สัตว์
มันก็เป็นภพชาติหนึ่งของเขา แต่ในเมื่อการตลาคต้องการอย่างนั้น มันก็ต้องมีการ
ประชาสัมพันธ์ใช่ไหมว่า หมู หมา กา ไก่ มันก็ปฏิบัติได้ ! หมู หมา กา ไก่ มันก็เป็นพระอรหันต์
ได้ ! แต่ความเป็นจริงมันเป็นไปไม่ได้ไหม แต่มันทำคุณงามความดีได้นะ

มันทำความดีของมัน สัตว์มันรักลูกรักตระกูลของมัน มันดูแลของมัน เห็นไหม มันก็ปกป้องเพื่อประโยชน์ของมัน มันเลี้ยงดูกันมาเพื่อความผูกพัน มันมีพ่อแม่มีลูกของมัน มันก็รักของมัน มันก็เป็นประโยชน์ของมัน แต่สิ่งที่เป็นการปฏิบัติ ในเมื่อพอมีการตลาดเข้ามา มันก็เป็นธรรมะตลาดนะ !

“ถ้าธรรมะตลาด คือ ตลาดควบคุมธรรม” แล้วธรรมะมันจะเป็นความจริง ธรรมะมันจะรู้สัตว์บนสัตว์ ธรรมะมันจะพ้นจากทุกข์ได้อย่างไร มันก็วนอยู่ในทุกข์เพราะอะไร เพราะมันมี “อุปสงค์และอุปทาน”

แล้วคูสิ เดียวนี้ปัจจุบันเขามีกฎหมายคุ้มครองตลาดนะ คูสิ ถ้าสินค้าที่ไปทำลายการตลาดของเขา ทำลายสินค้าในพื้นที่เมืองของเขา เขามีกฎหมายการคุ้มครองตลาด คุ้มครองทำให้สินค้านั้นขายไม่ได้

แล้วในปัจจุบันมีการคุ้มครองตลาดใหม่ละ มันคุ้มครองด้วยอะไรละ เพราะมันตื่นคน เห็นไหม คูสิเวลาสัตว์มันตื่นขึ้นมา มันยังควบคุมได้ยาก “นี่คนมันตื่นใจ มันตื่นธรรมะ ธรรมะการตลาด”

ธรรมะการตลาด จะทำให้เสียหายไปหมดนะ ทำให้เสียหายหมายถึงว่า ในเมื่อมีการตลาดควบคุมอย่างนั้น แล้วถ้าคนที่คุณภาพมันต่ำนี้ กระแสของสังคมเขาชอบกัน แล้วถ้าเราจะฝืนสังคมไป มันก็กลายเป็นแกะดำ กลายเป็นคนที่เข้ากับสังคมไม่ได้

แต่สังคมมันจะช่วยในการประพฤติปฏิบัติได้มากน้อยแค่ไหน !

“ถ้าสังคมมันช่วยในการประพฤติปฏิบัติได้ สังคมนั้นมันก็ต้องมีคุณค่าขึ้นมา คนที่อยู่ในสังคมนั้นมันก็ต้องมีความรุ่มเย็นเป็นสุขตลอดไปสิ”

สังคมมันก็เป็นสังคมหนึ่ง การตลาดมันก็มีตลาดวาย เห็นไหม นี่ตลาดมีขึ้นมีลง อุปสงค์อุปทานของตลาดเขา

นี่ก็เหมือนกัน สังคมก็เหมือนกัน ความเชื่อของคนก็เหมือนกัน เราจะเอาความเชื่ออย่างนั้นมาเป็นความจริงไม่ได้ ถ้าเอาความเชื่อมาเป็นความจริงไม่ได้ เราต้องมีหลักมีเกณฑ์ของเรา

“ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เราจะต้องมั่นคงในศีลธรรม มั่นคงในสันติวิถีโก ในปัจฉิม
ตั้ง ในหัวใจที่เป็นความจริงนี้ !”

ถ้าในหัวใจที่มันเป็นความจริงนี้ ทุกข์ก็รู้ว่าทุกข์ ถ้ามันรู้ว่าทุกข์ใช่ไหม ถ้าเราทุกข์ แล้ว
เราไม่ไปเผชิญหน้ากับทุกข์ แล้วเราจะเอาอะไรไปสู้กับทุกข์ล่ะ นี่มันไม่ใช่การตลาด เพราะ
การตลาดเขามีการบริการ !

ในเมื่อมีการบริการขึ้นมา คุณก็ เขามีการบริการในธุรกิจทุกๆ ชนิดเลย ที่เราจะต้องการสิ่ง
ใดก็แล้วแต่ เพราะตลาดเขาบริการให้หมดแหละ ! ในปัจจุบันนี้ เราจะประพฤติปฏิบัติแขนงไหน
ล่ะ ธรรมะตลาดมันมีสิ่งที่จะเข้ามาบริการทุกๆ ทางของช่องกิเลสได้เลย กิเลสมันต้องการอะไร
บอกมา

เดี๋ยวนี้ คุณก็ ธุรกิจทางโลก ธุรกิจในเรื่องของศีลธรรมและวัฒนธรรม การตลาดเขาก็
พันล้าน เห็นไหม แม้แต่ธุรกิจบุญนี้แหละ ! ทำบุญกุศลกันนี้ เขามีธุรกิจของเขา ใอันมันเป็นเรื่อง
ของโลก มันเป็นสัมมาอาชีพะของเขาละ แต่ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย เดี๋ยวนี้มันมีการคิด
กัน แต่ไม่มีใครกล้าพูดว่านี่เป็นการตลาด นี่เป็นการฉ้อฉล ! ไม่เป็นสัจจะความจริง !

ไม่เป็นสัจจะความจริงเพราะอะไร เพราะสิ่งนั้นเป็นการตลาด ตลาดเป็นผู้กำหนดใช่ไหม
แล้วธรรมะอยู่ไหนล่ะ... ความจริงมันอยู่ที่ไหน ! ความจริงในการประพฤติปฏิบัติมันอยู่ที่ไหน

แต่ถ้าเป็นหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ เห็นไหม เวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่ท่านบอก
เลยนะ อย่างเช่น หลวงปู่เสาร์ เวลาคนไปถามปัญหาท่าน ท่านบอก “จะพูดได้อย่างไร แม้แต่
ปฏิบัติให้มันดู มันยังไม่เอาเลย !” ท่านทำชีวิตของท่านให้เป็นตัวอย่าง นี่มันเป็นตลาดใหม่ มัน
เป็นคุณภาพของจิต คุณภาพของการกระทำ

ถ้ามันมีการกระทำ หรือมันมีหัวใจที่จะเป็นธรรม ในเมื่อมันเห็นแล้ว มันเห็นแบบอย่าง
ที่ท่านทำเป็นตัวอย่างแล้ว แล้วในเมื่อท่านทำให้เป็นตัวอย่าง คุณก็ ความเป็นอยู่ของหลวงปู่เสาร์
หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ป่าอยู่เขามาตลอดเลย แล้วมีอะไรที่เป็นความสะดวกสบายกับท่านบ้าง มี
อะไรไปเป็นของแถม

นี่ชีวิตของเรา คุณก็ เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา สิ่งใดที่เป็นของแถมนี้เขาบอกไม่ให้กิน
เพราะกินเข้าไปแล้ว มันจะไปกระตุ้นให้เชื้อโรคมันเพิ่มมากขึ้น อันนี้ก็เหมือนกัน ความเป็นอยู่

ของเรา การธุรกิจบริการ สิ่งใดจะมีพร้อม อะไรก็สะดวกสบายไปหมดเลย สิ่งที่มีนั้นสะดวกสบาย นี่มันเป็นเรื่องตลาคทั้งนั้นแหละ

ในเมื่อมีคน ในเมื่อมีชุมชนขึ้นมา ตลาคมันก็มี แต่ตลาคอย่างนั้นมันจะมีโดยความเป็นจริง เห็นไหม มันมีโดยความศรัทธา โดยความเชื่อของเขา โดยความเห็นของเขา มันก็เป็นความเห็นของโลก!

บ้านกับวัด แล้วในเมื่อเรื่องของโลกคือเรื่องของบ้าน ถ้าในเรื่องของบ้าน แล้วบ้านเขามีความร่มเย็นเป็นสุขในบ้านของเขา มันก็เป็นธรรมของฆราวาสเขา มันเป็นธรรมของโลกนะ ถ้าโลกมีความร่มเย็นเป็นสุข คุณติ ประเพณีวัฒนธรรมที่เวลาเขามีนักขัตฤกษ์ขึ้นมา เขาก็มีบุญกุศลของเขาไป เขาทำของเขา มันก็เป็นความสุขของเขา มันเป็นบุญกุศลของเขา ที่เขาจะทำเพื่อสร้างสมบุญญาบารมี แต่เราเป็นอะไร

ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งนั้นนี่เป็นธรรมะตลาค สิ่งที่เป็นตลาคขึ้นมา เห็นไหม คุณตลาควายสิ ของเราเยอะเยอะเลย แต่เราเข้าตลาคไม่ได้ มันมีแต่ความขาดทุน สูญเปล่าไปนะ นี่พอตลาคมันวายไปแล้ว ด้วยความห่อเหิม ด้วยความหลงใหลของกระแสสังคมครั้งหนึ่งคราวหนึ่ง แล้วเขาก็ห่อกันไป

พอสิ่งนั้นสิ่งนี่เป็นการตลาค ในเมื่อเราตรวจสอบทดสอบแล้วว่าเป็นการทุ่มตลาค พอเป็นการทุ่มตลาคนี้เขาก็มีกฎหมายบังคับใช้ ให้สิ่งนั้นต้องออกจากตลาคไป

การประพฤติปฏิบัติที่กระทำอยู่ด้วยโง่งเง่าเต่าตุ่น ด้วยความเชื่อ ไม่ใช่ด้วยความจริง ถ้าด้วยความจริงนี้ สมาธิเป็นสมาธิอย่างไร สติปัญญาอันนี้มีขึ้นมาได้อย่างไร มรรคญาณมันเดินขึ้นมาได้อย่างไร แล้วเป็นมรรคผลขึ้นมา ที่ว่ามีการตอบสนอง ที่ว่าเป็นผลขึ้นมา ที่การประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี้ อะไรเป็นผลตอบสนองล่ะ มันต้องมีใครบอกใคร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเป็นผู้คอยฟัง เป็นผู้ที่คอยบอกว่า ใช่หรือไม่ใช่ ส่วนหน้าที่การกระทำ มันเป็นหน้าที่ของเราใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อกระแสสังคมมันมีในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ที่ว่าเรียบง่าย ที่ว่าลัดสั้น ที่ว่าหยาบคายได้เลย มันจะมีของมัน ให้เราหยาบคายได้เลย แล้วต้องให้คนอื่นพยากรณ์ว่า เราจะได้เมื่อนั้น เราจะได้เมื่อนี้ แล้วมันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร

พยากรณ์มา แล้วเราจะนั่งเอาหัวชนฝาอยู่นี้แหละ คุณว่ามันจะเป็นอย่างที่พยากรณ์ไหม ถ้าจิตมันไม่หมั่นมาปฏิบัติ จิตมันไม่มีขบวนการของมันที่จะทำความเป็นจริงของมันขึ้นมา

แต่ถ้าจิตมันมีขบวนการของมันขึ้นมา เห็นไหม คุณลองที่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “กีนี่ถ้านั่งแล้วไม่บรรลुरुธรรม จะสละชีวิต” จะสละชีวิต จะสละตายเลย !

แล้วกระแสนักเห็นไหม ที่ว่าพระพุทธเจ้าปฏิบัติได้ง่ายๆ พระพุทธเจ้าไม่เคยกำหนดพุทโธเลย พุทโธก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี ก็มันยังไม่มี แล้วจะเอาพุทโธมาจากไหนล่ะ ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ขึ้นมา

แต่เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว ในพุทธบัญญัติ ในพระไตรปิฎกก็บอกไว้แล้ว “กรรมฐาน ๔๐ ห้อง” มันก็มีทั้งนั้นแหละ แต่ในเมื่อยังไม่เป็น ในเมื่อคราวที่ยังไม่เป็นที่คือไม่เป็นที่ ขนาดที่คราวยังไม่เป็นนะ ยังเป็นชีวิตแบบอย่างให้เรายึดเป็นคติได้

แต่พอยึดเป็นคติขึ้นมา แล้วเราก็บอกว่า “นี่ก็พระพุทธเจ้านั่งคนเดียว จิปปาภิญญาเหมือนกัน” แล้ว ๖ ปีที่ปฏิบัติมาละ ๖ ปีที่รื้อค้นมาละ ๖ ปีที่ลองผิดลองถูกมาละ ถ้าไม่ลองผิดลองถูกมาเลย มันจะมาถูกต้องได้อย่างไร แต่ในเมื่อครั้งที่มันไม่ถูกต้อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทิ้งไป แล้วเวลาไม่ถูกต้องนะไม่มีใครสนใจเลย แต่เวลาเป็นกระแสนัก เป็นกระแสโลก อู้ฮู... มีแต่คนคอยดูแล คอยรักษา เวลาเขาทิ้งนี่ทิ้งหมดเลย !

นี่เวลากระทำ เวลาปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว มันเป็นสัจจะความจริงของเราขึ้นมา “สติมันเป็นสติอย่างไร... มันยับยั้งความฟุ้งซ่าน ยับยั้งในหัวใจ มันยับยั้งอย่างไร”

“นี่เรื่องของตลาค มันเป็นเรื่องของสังคม มันเป็นเรื่องของโลกนะ แต่ถ้าเป็นเรื่องของการปฏิบัติมัน เรื่องของการตลาคมันไม่มี”

ถ้ามีมันก็เป็นเรื่องการตลาคของกิเลสไง เวลามันเสนอ เห็นไหม “นิพพาน... นิพพานเป็นอย่างนี้” โอ้โฮ... นั่งไปนี่สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา เวลาจิตมันสงบขึ้นมา

ขนาดจิตไม่สงบมันก็จินตนาการแล้ว ! แล้วพอจินตนาการ นี่ตลาคของสังคมก็เป็นตลาคหนึ่ง เป็นตลาคของกิเลส ! กิเลสในหัวใจนี่ก็เป็นตลาคอันหนึ่ง เพราะมันมีของมันอยู่แล้ว

มันมีความพอใจ มันมีความต้องการของมันอยู่แล้ว ถ้ามีความต้องการของมันอยู่แล้ว มันก็เสนอสินค้าออกมา

เวลาประพฤติปฏิบัติไป เราต้องการธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่พอเวลาไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา นี่เพราะมันมีกิเลสตัดทอนความทะยานอยาก มันก็เอาสิ่งนี้มาเป็นเครื่องล่อ

ทั้งๆ ที่เราจะฆ่ามัน ทั้งๆ ที่ว่าจิตใจนี้มีคุณภาพ เรามีคุณภาพ เป็นคุณภาพของมนุษย์ที่เราจะตั้งใจประพฤติปฏิบัติของเรา แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็มีกิเลสตัดทอนความทะยานอยาก แล้วมันมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราไปศึกษากันใช่ไหม

นี่พอไปศึกษาขึ้นมาว่า “นิพพาน ทุกคนนี้สิ้นสุดแห่งทุกข์” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้สิ้นสุดแห่งทุกข์ พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา

แต่ปัญญาอย่างนี้ เป็นปัญญาของกิเลส ปัญญาของการคาดเดา ปัญญาของการคาดหมาย เพียงแต่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วในสังคมมันมีตลาดขึ้นมา สินค้าถึงแทรกเข้าไปได้ไง แล้วสินค้าที่เข้าตลาดไปนั้น ก็ยังมีสินค้าที่ถูกต้องตามลิขสิทธิ์ กับสินค้าที่ลอกเลียนลิขสิทธิ์

นี่ก็เหมือนกัน “ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีจริง !” ที่บอกสอนไว้ตามตำราก็มีจริง แต่มันเป็นจริงตามสินค้าที่เขาเสนอมาไหม มันเป็นจริงไหม เราไม่เป็นจริงก็ต่อเมื่อเราไม่มีวุฒิภาวะที่รู้ได้

แต่ถ้าเป็นสินค้าที่เข้าไปในตลาดนะ ถ้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ อย่างเช่น อุปกรณ์นิวเคลียร์ อย่างเช่น เทคโนโลยีขั้นสูง เขาไม่ขายในตลาดนะ เขาไม่ขายในตลาดหรือ เพราะคนในตลาดนั้นเขาใช้ไม่ได้

ดูอย่างเครื่องมือทางการแพทย์ ถ้าเป็นเครื่องมือทางการแพทย์ที่มีเทคโนโลยีสูง เขาต้องส่งให้แพทย์นี้ไปศึกษาวิธีการใช้ ถ้าแพทย์ไม่ศึกษาวิธีการใช้ แล้วใช้เทคโนโลยีนั้นไม่ได้ ก็ซื้อมาเป็นเศษเหล็กหรือ เศษเหล็กใช่ไหม ดูสิ อย่างเช่น อุปกรณ์นิวเคลียร์ก็เหมือนกัน สิ่งที่เขาจะขายเทคโนโลยีให้นี้ เขาต้องมาฝึก เขาต้องมาสร้างทรัพยากรบุคคล ฝึกต่างๆ เพื่อจะใช้อุปกรณ์สิ่งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ ที่ว่าจะฆ่ากิเลส.. จะฆ่ากิเลสนี้ ใช้สามัญสำนึกนี้หรือ ? ใช้สิ่งที่เป็นนิพพาน ที่ว่าจินตนาการเอาอย่างนี้หรือ ใช้ความรู้ความเห็นของเราอย่างนี้ ! แล้วก็บอกว่า “สิ่งนี้เป็นธรรมะ”

“นี่มันเป็นธรรมะการตลาดนะ” มันเป็นธรรมตลาดไม่ใช่ธรรมจริง ถ้าเป็นธรรมจริงนี้เขาไม่ขายให้ เวลาสติปัญญาที่มันเกิดขึ้นมา มันเป็นสติจริงๆ สมาธิจริงๆ ที่มันเกิดขึ้นมาจากเรา กับสิ่งที่เราจำมานี้ มันเป็นของลอกเลียนลิขสิทธิ์เขามา

มันเป็นลิขสิทธิ์ของพระพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ด้วยความเป็นจริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่โคนต้นโพธิ์นั้น แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยขึ้นมาจากสัจจะความจริง วางธรรมและวินัยไว้ให้เหล่าสาวก-สาวกะ รื้อสัตว์ขนสัตว์ เป็นศาสดาของเรา เป็นครูเอกของเรา เป็นแบบอย่าง เป็นตัวอย่างที่เราเคารพบูชา

“พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก !” เป็นแก้วสารพัดนึก เป็นพระรัตนตรัยที่เราเคารพบูชา

คนทางโลกเขาเคารพบูชาด้วยบุญกุศลของเขา นั่นคือเคารพด้วยฆราวาสธรรม คนที่ศึกษาเล่าเรียนมา ก็ศึกษาว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ซาบซึ้งมาก เพราะศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาโดยสุตมยปัญญา นี่ไปถึงได้เป็นปริยัติขึ้นมา แล้วพอเวลาเราปฏิบัติขึ้นมา กิเลสมันก็หลอก กิเลสมันก็สร้างภาพ กิเลสมันก็เป็นต่างๆ ขึ้นมา เพราะกิเลสมันอยู่กับเรา

การประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คือ เราเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นทฤษฎี เป็นวิธีการที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฆ่ากิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วบอกวิธีการไว้ เวลาเราเอาวิธีการนั้นมา แต่เรามีกิเลสอยู่ เรามีความรู้สึกในหัวใจของเราอยู่ มันก็เอาธรรมนั้นมาฟาดฟันเรา มาทำลายเรา ทำลายด้วยการหลอกลวง ! หลอกลวงว่า “สิ่งนี้เป็นธรรม... สิ่งนี้เป็นธรรม” สร้างเป็นจินตนาการขึ้นมา เห็นไหม

อย่างเช่น เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นมา เราจะใช้เป็นไหม ถ้าเราจะสร้างโรงไฟฟ้าปรมาณูในหัวใจของเรา เราจะฝึกฝนอย่างไร เราจะเข้าใจได้อย่างไรว่าในหัวใจของเรานี้ มันมีทรัพยากรขนาดไหน แล้วเราจะสร้างตรงที่ไหน แล้วเราสร้างขึ้นมา มีวิธีการที่จะควบคุมดูแลมันอย่างไร

จิต... ถ้ามันสงบ เวลาจิตมันเป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา มีสติปัญญาขึ้นมา โดยใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ กำหนดคำบริกรรมก็ได้ ต้องมีการกำหนดคำบริกรรม เห็นไหม กำหนดคำบริกรรมเพราะเหตุใด คุณีเทคโนโลยีขั้นสูง เวลาเขาขายโน้ตบุ๊กมา เขายังต้องเอาคนไปฝึกวิธีการใช้ต่างๆ เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน “ความรู้สึกลงในสัมมาสมาธิเป็นอย่างไร” นี่สิ่งที่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นลิขสิทธิ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นลิขสิทธิ์ของพระพุทธเจ้า”

ทฤษฎีที่เราศึกษามานี้เป็นทฤษฎี เป็นอุปกรณ์การใช้ เป็นทฤษฎีที่กำหนดวิธีการใช้ แล้วเวลาเราเอามาทำๆ นี่ สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาหรือยัง แต่เราก็มารู้เกิด เรารู้เกิด เรารู้เป็นไป

นี่ไง นี่การตลาดของกิเลส ! เพราะมันมีเทคโนโลยีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้ว มีธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้ว มันถึงจินตนาการได้สภาวะแบบนั้นไง แล้วในการตลาดเขามีธรรมวินัยที่มีสภาวะแบบนั้น ที่เราจินตนาการเอา

ฉะนั้นถ้าพูดถึงมีครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์ที่เป็นแบบหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านไม่ต้องการตลาดนะ

คุณี การตลาดเขาเอาไว้ใช้เพื่อสังคม แต่ในการประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันก็มีตลาดของมัน กิเลสมันก็มีสิ่งที่หล่อหลอมมันอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว แล้วเวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านถึงต้องเลือกต้องแยกแยะไง

ดูอย่างเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นไหม ไปสอนปัญจวัคคีย์ก่อนเพราะเหตุใด ไปสอนปัญจวัคคีย์ เพราะปัญจวัคคีย์นี้ได้ฝึกหัดมา ได้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี ได้ประพฤติปฏิบัติมาพร้อมกัน

เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อค้นอยู่ ปัญจวัคคีย์ก็ได้อุปัฏฐาก ก็ได้ภาวนามาด้วยกัน การภาวนามานี้จิตใจมันพร้อม ! จิตใจมันพร้อมมีหลักมีเกณฑ์

คู่มือเหมือนเทคโนโลยีที่เขาทำการวิจัยกัน ตามศูนย์วิจัยตามสถาบันต่างๆ เขาวิจัยด้วยกันทั้งนั้นแหละ ในเมื่อต่างคนต่างวิจัยขึ้นมา แล้วดูเวลาเขาประสบความสำเร็จสิ ใกล้เคียงกัน ใครใช้ได้ดีกว่ากัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตใจที่มันพัฒนาขึ้นมา เวลาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นผู้รื้อค้น เป็นผู้ที่ทำวิจัย พยายามรื้อค้นมา ทำวิจัยในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันตอบสนองได้ ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ก็พยายามประพฤติปฏิบัติเหมือนกัน

จะบอกว่า “มันเป็นธรรมชาติส่วนบุคคล มันเป็นลิขสิทธิ์ของแต่ละดวงใจ” ดวงใจดวงหนึ่งก็มีลิขสิทธิ์ของดวงใจดวงนั้นเท่านั้นแหละ แต่เวลาใช้สอยขึ้นมา เห็นใหม่ ในตลาดก็มีสินค้าที่ใช้ดำรงชีวิตเหมือนกัน

คู่มือ ในตลาดของเรา ในโลกของเรา วิชาชีพของใครก็ทำไปตามวิชาชีพนั้น เขาก็ได้ผลตอบแทนมาเพื่อดำรงชีวิตของเขา นี่เขาประสบความสำเร็จในชีวิตของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของจิตแต่ละดวง มันก็มีอยู่ที่หัวใจ ใจ ถ้าหัวใจมันมีบุญกุศล มันมีการกระทำของมันในหัวใจขึ้นมา มีคุณภาพหัวใจที่จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาได้ เห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาก่อน แล้วมาสอนปัญจวัคคีย์ เพราะปัญจวัคคีย์นี้มีความพร้อม มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงมาเอาปัญจวัคคีย์ก่อน นี่แล้วมาเอาพระยสะ เห็นใหม่

สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่มันเป็นการประพฤติปฏิบัติเพื่อจะชำระกิเลส มันเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจ มันไม่ใช่การตลาดที่จะเอาทุ้มเอา.. ทุ้มเอา..

ในเมื่อตลาดเป็นอย่างนั้น แล้วเราไปตื่นตื้นตื้นกับ “ธรรมะตลาด” เราก็จะเป็นโศดาบัน สกิทากา อนาคตตลาด ถ้าเป็นตลาดเดียวก็วาย พอตตลาดวายขึ้นมา สกิทากา อนาคตหายหมด

เกลี้ยกล่อมหรือ เพราะตลาดมันวายไปแล้ว พอตลาดวาย แล้วเราจะเอาอะไรขึ้นมาเป็นประโยชน์กับเราล่ะ

แต่ถ้าเรามีธรรมของเราขึ้นมา มันไม่เกี่ยวกับตลาดนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านไม่ต้องการตลาด ท่านต้องการความจริง ท่านบรรลุธรรม ท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ท่านยังอยู่ในป่าในเขา เป็นตัวอย่างเป็นแบบอย่าง เพื่อวางแนวทางให้ลูกศิษย์ลูกหาได้รู้คัมภีร์ ให้มีการกระทำขึ้นมา

นักกีฬา นักต่อสู้ต่างๆ เขาต้องมีเวทีของเขา เขาต้องมีการกระทำของเขา ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะมีสติจิตใหม่

“สมถกรรมฐาน คือ ฐานที่ตั้งแห่งการงาน” ถ้าเรามีฐานที่ตั้งแห่งการงาน การงานมันจะเกิดขึ้นมา เห็นไหม ถ้ามีการงานเกิดขึ้นมา อย่างนี้มันเป็นตลาดใหม่

แต่ถ้ามันเป็นตลาดในกิเลส ตลาดที่มันผลัดกัน มันขับไส มันทำให้การกระทำของเรานี้ไขว่ไขว่ ทำให้การกระทำของเราต่อเนื่องไปไม่ได้ ถ้าเป็นอย่างนี้ เราก็ต้องต่อสู้!

ถ้าเราต่อสู้ เห็นไหม คุณในการตลาดของโลก เราควบคุมเขาไม่ได้ เพราะมันเป็นเรื่องของสังคม เดียวมันก็มีขาขึ้น-ขาลงของมัน ตลาดมันวายก็มีของมัน แม้แต่รัฐฯ หนึ่ง เห็นไหม คุณในรัฐหนึ่งมันก็มีการเปลี่ยนแปลงมาตลอด แม้แต่รัฐนะ รัฐเขามีอำนาจขนาดไหน แล้วนี่ตลาดมันเกิดจากสังคม เกิดจากสิ่งที่รวมตัวขึ้นมาแล้วมีการแลกเปลี่ยนสินค้า

แล้วในหัวใจเราล่ะ ในการกระทำของเราล่ะ เราจะให้มันขึ้นๆ ลงๆ แบบในตลาดใหม่ ถ้ามันขึ้นๆ ลงๆ แบบในตลาด มันก็มีกิเลสค้นหาความทะยานอยากคอยควบคุมมัน แล้วกิเลสค้นหาความทะยานอยากนี้ เพราะเราได้ศึกษาธรรม

เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ ในพุทธศาสนานี้ธรรมะมันมีอยู่แล้ว เห็นไหม คุณำนานในแต่ละพื้นที่ลิ แต่ละพื้นที่มันก็มีตำานของเขา นั่นก็เป็นการตลาดอันหนึ่ง

แล้วพอหัวใจมันเกิดขึ้นมา มันเกิดการกระทำ มันเกิดตายเกิดตาย โดยหัวใจที่ตกไปในภพชาติใด ตกไปในความรู้สิ่งใดๆ ที่มันสะสมเข้ามาที่ใจ มันถึงเป็นพันธกรรมของมัน มันเป็นตลาดของมัน แล้วเวลาสิ่งที่แสดงออกนั้นเป็นจริตนิสัย เป็นสิ่งที่แล้วแต่ความชอบ ความถนัดตามการกระทำของมัน เห็นไหม นี่มันก็เป็นตลาดอันหนึ่ง

มันเป็นตลาคอันหนึ่ง แต่เราต้องมีสติปัญญาขึ้นมาเพื่อควบคุม ให้เป็นประโยชน์ ให้มีการกระทำขึ้นมา ให้เป็นสังขธรรม ให้เป็นความจริง

ย้อนกลับมาที่เวลาประพฤติปฏิบัติ นี่เราต้องใช้กำหนดพุทฺโธของเรา เราจะไม่เชื่อการตลาคจากธรรมะตลาค เราจะเชื่อธรรมะความจริง

“โอปนยโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาอุทรธรรม”

ธรรมในคำรับคำรำนั้นมันก็เป็นชื่อของธรรม เป็นสังขธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางเป็นธรรมและวินัยไว้ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเกิดขึ้นมาเป็นความจริงของเราเนะ !

นี่ศีล สมาธิ ปัญญาจากตำรา มันก็เป็นชื่อ แต่เวลาเราทำขึ้นมาเป็นสังขจะความจริง เห็นไหม นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระไตรปิฎก คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ธรรม และวางธรรมและวินัยไว้ นี่เราก้ไปศึกษามา เราก้เก้อๆ เจินๆ เราก้มีแต่ความลึงเลตสงสัย เราก้มีสิ่งที่ไม่มั่นคงของใจ

แต่พอมีสติ แล้วสติมันควบคุมขึ้นมาได้ มันก็ควบคุมความเปลี่ยนแปลงของใจ ถ้าใจมันเปลี่ยนแปลงขึ้นมา เห็นไหม มันเปลี่ยนแปลงขึ้นมาสู่ความสงบทั้งนั้น จะทำวิธีการใดก็แล้วแต่จิตมันจะสงบเข้ามา

สงบเข้ามาเพราะเหตุใด สงบเข้ามาเพราะในเมื่อมีพลังงานอยู่ มันพุ่งช่านออกไป มันส่งออกไป ในเมื่อมันพุ่งช่านได้ มันก็ต้องสงบได้

มีมืดก็ต้องมีสว่าง... มีสุขก็ต้องมีทุกข์... ในเมื่อทุกข์มันเป็นอริยสัจ แล้วถ้าอย่างนั้นทุกข์มันจะเผาผลาญอยู่ตลอดไปอย่างนั้นเชียวหรือ แล้วเวลาทุกข์ ถ้ากิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันปล่อยวางขึ้นมา พอเราทุกข์แล้วมันปล่อยวางขึ้นมาเราก้รู้ได้

สิ่งที่รู้ได้ เห็นไหม “เวลาทุกข์... แล้วสิ้นสุดแห่งทุกข์มันก็เป็นความสุข” แล้วความสุขมันเป็นอย่างไรละ แล้วความสุขมันมีสติปัญญาควบคุมได้ไหมละ

คูลี อย่างเช่นเทคโนโลยีที่ละเอียดขึ้นมา เขาต้องฝึกฝนขึ้นมา มีการกระทำขึ้นมา ถ้ามันทำของมันขึ้นมาได้ เราก็จะมีฐานของเรา เราจะมีที่ตั้งของเรา เราจะมีปัญญาของเรา เราจะมีการขับเคลื่อนของเรา

ถ้ามีการขับเคลื่อนขึ้นมา คือมันมีความสุขพร้อมไปกับสัจจะความจริง เห็นไหม นี่ไม่ใช่การตลาด ไม่ใช่ธรรมะตลาด !

“ธรรมะตลาดคือธรรมะโลกๆ ธรรมะตลาดคือกระแสสังคม ธรรมะตลาดคือสิ่งที่โลกเขาเอาสิ่งนั้นมาฉ้อฉล เอามาหาผลประโยชน์กัน”

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านไม่เคยคิดเรื่องการตลาดเลย ท่านให้แต่สิ่งที่เป็นธรรมๆ นะ “ให้ธรรมะเป็นทาน.. ธรรมะเป็นทาน” คือท่านให้เป็นทาน ให้เป็นบุญกุศล ให้เป็นสิ่งที่เราค้นคว้า เรากระทำจริง

ถ้าเรากระทำจริงขึ้นมาะ เวลาเราได้สัมผัสสัจจะความจริง เห็นไหม เราจะเคารพครูบาอาจารย์เรามาก เหมือนกับคนที่เดินหลงป่า แล้วมีพรานป่าพาเราออกจากป่า ออกจากการที่จะโดนสัตว์ร้ายมันทำลาย ออกจากสิ่งที่เราวิตกกังวล คือมีพรานป่านะพาคนหลงป่าออกจากป่า

หัวใจของเราเหมือนกัน มันหลงอยู่ในวิถึฏฐะ หลงอยู่ในความรกรุงรของกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก แล้วมีครูบาอาจารย์ของเรา ท่านเป็นแบบเป็นอย่างของเรา การดำรงชีวิตก็เป็นแบบอย่างที่น่าเคารพเลื่อมใสอยู่แล้ว

มักน้อย สันโดษ เห็นแก่หัวใจของลูกศิษย์ลูกหา แล้วพยายามจะเป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่าง พยายามชี้แนะและชักนำเรามา แล้วทำให้เราเห็นสิ่งที่เป็นความมั่นคง เห็นไหม

ดูอย่างนักกีฬาสิ ถ้าผู้สอนเรามีเทคนิคต่างๆ ทำให้เราสามารถชนะคู่แข่งได้ เราจะมีความอบอุ่นในหัวใจเรานะ แต่ถ้านักกีฬาที่เราต้องลงแข่งขัน โดยตัวเราเอง แล้วคู่ต่อสู้เขามีโค้ช เขามีผู้ฝึกสอน เขามีทุกอย่างพร้อมเลย เราก็ต้องเล่นกีฬาไป ต้องหาหนทางที่จะพลิกแพลง เทคนิคที่จะเอาชนะแต่ละก้าว แต่ละขั้นตอนไป

แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งล่ะ มันจะมีความอบอุ่นมากแค่ไหนถ้ามีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง

ที่ฟังมันเกิดจากที่ไหน... แล้วกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจมันยอมใคร มันไม่ยอมใครทั้งสิ้น มันต้องยอมครูบาอาจารย์ที่เหนือกว่า แล้วเหนือกว่าด้วยอะไรละ เหนือกว่าด้วยหัวใจของครูบาอาจารย์ที่มีคุณธรรม แล้วท่านทำตัวเองของท่านให้เป็นตัวอย่าง เห็นไหม

“ถ้าเรามีครูบาอาจารย์นี้ใจเรามันจะลง !” แต่ถ้าใจเราไม่มีครูบาอาจารย์ที่เป็นความจริง เราจะไม่ลง

คูสิเวลาครูบาอาจารย์ที่พูดสับปลับ หรือพูดกลับกลอกนี้เรารู้ได้ คนเรานี้ความคิดมันทันกันได้นะ ถ้าครูบาอาจารย์สับปลับ กลับกลอก พูดคำนี้วันนี้ พอวันพรุ่งนี้พูดแตกต่างกัน สิ่งนี้เป็นธรรมใหม่

เทคโนโลยีที่มีคุณภาพสูง เวลาทำเขาต้องทดสอบนะ คูสิอย่างเช่นโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เวลาเขาใช้ความร้อนของเขา คุณภาพของเขาต้องได้ระดับของเขา แล้วก็มันตภาพรังสีมันถึงไม่รั่วไหลออกมา

นี่ก็เหมือนกัน ความกลับกลอก ความกะล่อนปลิ้นปล้อน มันมีคุณภาพอะไร นี่ถ้าเราดูเราเห็นของเราได้ เราศึกษาของเรา เรามีความเข้าใจอย่างนั้นเราจะเชื่อไหม ถ้าเราไม่เชื่อขึ้นมา หัวใจมันจะอบอวนไหม

ถ้าหัวใจไม่อบอวน นี่ก็เรายู่ด้วยความหวาดระแวง ถ้าอยู่ด้วยความหวาดระแวง คือตัวเองก็มีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มีความระแวงในใจของเราอยู่แล้ว แล้วยิ่งครูบาอาจารย์ของเราพูดกลับกลอก พูดไม่เป็นความจริงขึ้นมา พูดให้เป็นที่ฟังไม่ได้

นี่ไงมันเป็นการตลาด มันเป็นเรื่องของโลกๆ ทั้งผู้นำ และทั้งผู้ปฏิบัติ มันก็เป็นเรื่องของตลาด เห็นไหม ตลาดก็เป็นกระแสของสังคม แล้วถ้ามีจำนวนมหาศาลขึ้นมา มีผู้ที่มีความเชื่อถือขึ้นมา มันก็ว่า “สิ่งนั้นเป็นธรรม... สิ่งนั้นเป็นธรรม”

แล้วผู้ที่ปฏิบัติจริง เพื่อจะเอาคุณงามความดีของเรา พอไปเห็นการตลาดอย่างนั้นก็คอดกเลขนะ “แล้วเราจะเอาอะไรเป็นที่ฟัง แล้วเราจะเชื่อใคร แล้วเราจะปฏิบัติอย่างไร” เห็นไหม อันนี้เป็นเวรเป็นกรรมนะ เป็นผลของวิญญูะ ความเกิด...

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ของเราทำความมั่นคงของสังคม มันก็ไม่มีใครประพฤติปฏิบัติ แต่เพราะเวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านใช้ชีวิตของท่านทั้งชีวิตนะ

รุ่นหลวงปู่เสาร์ กับหลวงปู่มั่นนั้นยุคหนึ่ง...

รุ่นของครูบาอาจารย์ตั้งแต่หลวงปู่ชอบ หลวงปู่ฝั้นต่างๆ ก็อีกยุคหนึ่ง...

แล้วยุคของครูบาอาจารย์ที่ยังมีชีวิตอยู่ นั่นก็ยุคหนึ่ง

เรานี่จะเป็นรุ่นที่ ๓ รุ่นที่ ๔ เข้าไปแล้วนะ นี่สังคมมันได้ตรวจสอบมา มันได้เห็นคุณค่า มา เขาถึงมีความเชื่อมีความเชื่อถือศรัทธา มันก็เลยเป็นการตลาดขึ้นมาโดยอัตโนมัติไง

พอเป็นการตลาดขึ้นมาโดยอัตโนมัติ คนก็มาหิบบนใจเอาความที่เป็นความเชื่อถือ เขา เรียกว่า “ขโมยศรัทธาใจ” คือขโมยความเชื่อถือของคนที่ยึดถือตลาดนั้น

“ตลาดของมรรคผลนิพพานใจ ! ตลาดของคุณธรรมใจ ! เพราะครูบาอาจารย์ท่านมีจริง”

“กลิ่นของศีล... หอมทวนลม”

คือกลิ่นของคุณธรรมของครูบาอาจารย์เรา นี่มันเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์กับสังคม ! แล้ว เขาก็มาหิบบนใจเอาสิ่งนั้นเพื่อเป็นประโยชน์กับเขานั้นไง แล้วเราตามสิ่งนั้นไป เราจะเสีย.. เสีย โอกาสของเรา

เสียโอกาสของเรา เพราะพอเราปฏิบัติไปนี่ มันเป็นการปฏิบัติแบบโลกๆ เป็นการปฏิบัติ แบบตลาดที่มันเป็นตลาดวาย ตลาดที่มันขึ้นเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา เราถึงจะต้องตั้งสติของเรา เอาความจริงของเรา เอาแบบอย่างของครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แล้วสร้างคุณงาม ความดีของเราขึ้นมา

สร้างคุณงามความดี... ต้องสร้างด้วยสติด้วยปัญญา ถ้ามันสร้างขึ้นมามีแล้วนะ จิตมันจะ สงบได้

จิตที่มันพุ่งซ่านได้มันก็ต้องสงบได้ ถ้ามันสงบได้ขึ้นมา ทำไมต้องทำให้สงบละ ในเมื่อ ตลาดเขาไม่ต้องการ ตลาดเขาต้องการแค่ผลประโยชน์เท่านั้น แล้วผลตอบแทนที่ยิ่งปั่นให้เขาขึ้น มากเท่าไร เขาก็ได้ผลประโยชน์มากเท่านั้น

เขาไม่เห็นทุกข์ยากเหมือนเราเลย ทำไมเราต้องมาทุกข์ พุทฺโธ ทำไมเราต้องใช้ปัญญา
อบรมสมาธิ ทำความสงบของใจละ อันนี้เป็นข้อเท็จจริง เพราะเราจะเอาจิตของเราไป เห็นไหม คุณ
อย่างเทคโนโลยีชั้นสูงสิ เวลาที่เขาจะถ่ายทอดกันเขาจะต้องเอาคนไปฝึกฝนไป

ถ้าจิตของเราจะรับรู้ตามข้อเท็จจริง ถ้าศีล สมาธิ ปัญญาของเรา เป็นเทคโนโลยีชั้นสูงที่
มีคุณภาพจริง เวลาโรงไฟฟ้านิวเคลียร์นี้ ความร้อน ความหลอมละลายขนาดไหน มันจะไม่ทำ
ให้เกิดกัมมันตภาพรังสีรั่วไหลออกมา

แต่ถ้าเราเอามักง่าย เอามักง่ายคือไม่ต้องทำเลย เริ่มต้นมันก็จะเสียหายตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว
มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เลย แต่เราก็ใช้จินตนาการของเราไป แม้แต่กระดาษตัดนะ เราเอา
กระดาษมาตัดเป็นรูปร่างขึ้นมา ทำให้มันเป็นรูปแบบขึ้นมา เราก็มานี้เป็นโรงไฟฟ้านิวเคลียร์นะ
ทั้งๆ ที่จุดไม่ขีดก้านเดียวมันก็ไหม้หมดแล้ว

“แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนี้มันมีคุณภาพนะ” ถ้ามันทำความสงบของใจเข้ามา ถ้ามีสติปัญญา
ขึ้นมา เห็นไหม มันมีคุณภาพ ! มันมีความสงบของใจ

“มันมีรส รสของธรรมชนะรสทั้งปวง มันมีรสของความสงบ มันมีรสของ... ความสุขอัน
ใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

แล้วเวลาที่ไปประพฤติปฏิบัติกันทางตลาดนี้ จิตมันไม่เคยสงบ แต่มันจินตนาการ..
จินตนาการแบบตลาดที่มันเป็นไปไง มันถึงไม่รู้จักรสชาติใจ คุณภาพของอุปกรณ์ หรือคุณภาพ
ของเทคโนโลยีนี้มันไม่มีคุณภาพพอ ถ้าไม่มีคุณภาพพอ แล้วมันจะเอาอะไรไปสู้กับกิเลสมันล่ะ
! มันจะเอาอะไรเข้าไปต่อต้านกับกิเลสของเรา เห็นไหม

สิ่งที่เราต่อต้านกับกิเลสของเราไม่ได้ เราไม่รู้จักรับจับกิเลสให้ได้ ไม่รู้จักรับชูก้อนการ
ค้นหา แล้วเราไม่รู้จักรับทำลายกิเลสของเราเลย แล้วมันจะเป็นธรรมใหม่ “มันก็เป็นธรรม
ตลาดไป” เป็นตลาด เป็นเรื่องโลกๆ เป็นเรื่องของความเป็นไป

แต่สังคมชอบ ! สังคมชอบเพราะมันสะดวกสบาย พอมันสะดวกสบาย แล้วมันมีตลาด
รองรับ

มีตลาดรองรับคืออะไร คือกระแสสังคม คือความเห็นด้วย ! คือความมั่งง่าย คือทำลายตนเองไง แต่ถ้าเราเอาความจริงขึ้นมา เห็นไหม คุณตลาดเขาตื่นกระแสสังคมกันไป ทำไมพวกกรรมฐาน ทำไมพวกครูบาอาจารย์เราท่านต้องมาทำสติ ทำไมจะต้องมีกำหนดพุทโธ ทำไมต้องทำความสงบของใจละ

นี่เราเป็นสิ่งที่อยู่นอกตลาด แล้วในตลาดเขามีแต่ผลประโยชน์ เห็นไหม แล้วเราไม่มีผลประโยชน์อะไรกับใคร แล้วเราเป็นสิ่งที่ปมด้อยไหมละ พอมีปมด้อยขึ้นมามันก็ไม่กล้าทำอะไรเลย จะทำอะไรก็อับอายเขา

เพราะคุณเขาได้ผลประโยชน์ตอบแทนกันมหาศาลเลย แต่ไอ้พวกเรา ไอ้พวกประพฤติปฏิบัติ ไอ้พวกกรรมฐานนี้ ไม่มีผลอะไรตอบแทนเลย มีแต่ความลงทุนลงแรง

ความลงทุนลงแรงนะ สิ่งที่เป็นผลตอบแทนของเขานั้นมันกินไม่ได้ สิ่งที่ตอบแทนของเขานั้นมันเป็นกระดาษ มันเป็นวัตถุ เห็นไหม มันเป็นตัวเลขที่กินไม่ได้ แต่ถ้าเราเป็นชาวนา เราปลูกข้าว เราทำสวนของเรา มันกินได้

“ของจริงคืออาหาร... กระดาษคือของปลอม”

ความจริงในสังขาร ความจริงจากกระทำในหัวใจที่ลงทุนลงแรงนี้ เป็นความจริง ! สิ่งที่อยู่อาศัยตามกระแสนั้นมันเป็นของปลอม ! ของปลอมมันเป็นตัวเลข ตัวเลขมันมีขาดทุน กำไรกันทางตัวเลข แต่ไม่มีผลตามความเป็นจริง !

แต่ถ้าจิตเราสัมผัสนะ พุทโธ พุทโธ พุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธินะ ถ้าเรามีสติจะความจริงนะ เราทำของเราขึ้นมา มันจะเป็นความจริงของเรา... มันกินได้ ! อาหารเอาไว้เป็นความจริง ปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย มันเป็นของจริงที่เราใช้สอยเพื่อดำรงชีวิต

ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา ให้เรามีความตั้งใจ ไม่ต้องน้อยเนื้อต่ำใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเรานี้ มีสติจะความจริง ต่อสู้มาด้วยความเป็นจริงในใจของครูบาอาจารย์เราแล้ว แล้วท่านเทศนาว่าการ วางหลักวางเกณฑ์ไว้ เพราะท่านเป็นครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม นี่สิ่งนี้ค่อยซึ้นมา แล้วตรวจสอบกันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา

ครูบาอาจารย์ของเราท่านส่งต่อกันมา ส่งต่อกันมาคือว่าตรวจสอบ ศาสนาทายาท... ธรรม ทายาท... แล้วมีการตรวจสอบ มีการสนทนาธรรม “ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมฺกฺลฺมฺตฺตมฺ” แล้วมัน เป็นสัจจะความจริงใจ มันมีแก่นมีสาร มีความจับต้องได้ มีหลักมีเกณฑ์ พอมีหลักมีเกณฑ์นี้ เรา ถึงมีความเชื่อมั่น

ให้กำหนดพุทโธไป! ทำความสงบของใจเข้ามาเรื่อยๆ นะ

ความสงบของใจ เห็นไหมทำได้ยาก ทำได้ยากเพราะอะไร เพราะในใจเราก็มืดลัดไถ มันมีความมั่งง่าย มีความอยากได้ มีค้นหาซ่อนค้นหา ความอยากโดยสามัญสำนึกของมนุษย์นี้มี ค้นหาอยู่แล้ว คนเกิดมานี้มีค้นหาความทะยานอยาก เพราะมันมีกิเลส มีสมุทัย

สมุทัย คือ ความไม่รู้ตัวของมัน... เราไม่รู้ตัวนะ ถึงเราจะทำความดีขนาดไหน มันจะมีสิ่ง นี้คอยล้าหน้าไปก่อน หรือมีสิ่งนี้อยู่เบื้องหลัง เห็นไหม คือมันไม่เป็นปัจจุบัน

เรากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิเพื่อแยกแยะมันไปเรื่อยๆ มัน จะเป็นสิ่งใดให้มันเป็นไป

ในการแข่งขัน นักกีฬาวิ่งไปด้วยกัน ถ้ามีกำลังเท่าเทียมกัน เขาจะวิ่งตีคู่กันไป แต่ถ้า นักกีฬาคนใดมีกำลังอ่อนกว่า หรือมีความสมบูรณ์น้อยกว่า เขาจะวิ่งไม่ทันนักกีฬาอีกคนหนึ่ง

จิตของเรากับสัญญาอารมณ์ คือ ความคิดกับจิตนี้ มันก็เหมือนกับนักกีฬา ๒ คน ที่ แข่งขันกันอยู่ในใจของเราตลอดเวลา สิ่งที่เป็นความคิดโดยสามัญสำนึกของเรา นี้ มันมีของมัน อยู่แล้ว แล้วถ้ามันคิดไปตามกระแสโลกๆ มันก็จะเข้าสู่ตลาดของกิเลสค้นหาความทะยานอยาก

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เห็นไหม เราพยายามตั้งสติของเรา แล้วใช้ปัญญาอบรม สมาธิ คือ การแข่งขันระหว่างความคิดที่เป็นสัญญาอารมณ์ กับธรรมะที่เราจะคิดขึ้นมา ธรรมะที่ เราจะสร้างสมขึ้นตัวขึ้นมา

ถ้ามีสติปัญญาตามมันไป มันจะวิ่งคู่กันไป วิ่งคู่กันไป ในเมื่อถ้ามันวิ่งคู่กันไปในะ เหมือน นักกีฬาถ้ามีความสามารถเสมอกัน ก็จะวิ่งคู่กันไป เราจะเห็นของเรา เราจะเข้าใจของเรา

แล้วถ้าเราฝึกฝนของเราบ่อยครั้งเข้า ธรรมะ... คือสิ่งที่เรามีสติปัญญาขึ้นมา มันจะมี กำลังมากกว่า มันจะวิ่งแซงหน้าไป ถ้ามันวิ่งแซงหน้า นี้ความเศร้าหมอง ความฟ่องใสในการ

กระทำนี้ มันเริ่มสงบตัวลง ความคิดมันคิดแบบธรรมดา คิดแล้วปลอดโปร่ง คิดแล้วมีความสุข คิดแล้วมีความสุข เห็นใหม่ สิ่งนี้มันพัฒนาของมันขึ้นไป

ฉะนั้นถ้าพัฒนาของมันขึ้นไป สัจจะความจริงของเรา เราพยายามสร้างของเราขึ้นมา แม้แต่ความสงบของใจ พุทฺโธ พุทฺโธก็เหมือนกัน พุทฺโธมีต่อเมื่อเรานึกระลึกขึ้นมา ถ้าเราไม่ระลึกขึ้นมา พุทฺโธในคำรับคำรา มันก็เป็นแค่ตัวอักษร

มันเป็นตัวอักษรนะอย่างเช่น ศีล ๕ ... ศีล ๕ มันเป็นข้อบังคับที่เราห้ามทำ แต่ศีล ๕ มันอยู่ไหนล่ะ ศีล ๕ มันอยู่ที่ใจ ใจที่ไม่ได้กระทำนั้น ใจที่มันเป็นความปกติของใจ นั่นคือตัวศีล “ตัวศีลคือตัวใจนะ”

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นเวลาเราไม่นึกพุทฺโธขึ้นมา มันก็ไม่มีตัวตน เห็นใหม่ สิ่งนี้เป็นนามธรรม แต่ถ้าเรานึกพุทฺโธขึ้นมา พุทฺโธมันอยู่กับจิต จิตเป็นผู้นึกพุทฺโธใช่ไหม

“พุทฺโธ เป็นพุทฺธานุสติ” จิตนี้มีความคิด แล้วความคิดโดยสัญญาอารมณ์มันมีอยู่แล้วใช่ไหม

“พอเวลาเราคิดถึงพุทฺโธ พุทฺโธ นี่คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะอยู่ในหัวใจของเรา”

พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ สิ่งนี้มันเป็นการเริ่มต้น มันเป็นพื้นฐาน เป็นการฝึกหัด เห็นใหม่ เราก็นึกพุทฺโธ พุทฺโธของเราไป เหมือนนักกีฬาที่มันแข่งขัน แต่แล้วมันก็จะวิ่ง มันก็จะเลบออก มันจะคิดตามอำนาจของมัน ตามความพอใจของมัน เพราะมันเคยทำของมันอย่างนั้น

“นี่ตลาดของใจ มันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก” แล้วตลาดเขามีอยู่แล้วใช่ไหม กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันมีอยู่แล้ว ความคิดความนึกมันมีอยู่แล้ว แล้วเราก็คิดว่า “นั่นก็เป็นนิพพาน... นี่ก็ใช้ปัญญา” คือมันคิดของมันไปไง

แต่ถ้าเราพุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธนี่ คือเขาจะไปไหนก็ไปไง เพราะธรรมะตลาดเราไม่เอา เราเอาสัจจะความจริง เราจะเอาธรรมะในหัวใจ เราจะเอาธรรมะส่วนบุคคล เราจะมีลิขสิทธิ์ของเรา เราจะรู้จักสติของเรา เราจะรู้จักสมาธิของเรา เราจะรู้จักปัญญาที่มันเป็นโลกุตระปัญญาที่เกิดขึ้นมาจากใจของเรา

สิ่งที่มันเกิดขึ้นมาเป็นของเรา ของเราเพราะเหตุใด ของเราเพราะว่าเรา... ของเราเพราะว่า เราได้สัมผัส ของเราเพราะมันเป็นสันทิฎฐิโก แล้วของเรามันเกิดขึ้นที่ไหน ของเราก็คือมันเกิดขึ้น ที่การประพฤติปฏิบัติใจ แบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่บอกว่า “คตินี้ ถ้านั่งสมาธิแล้ว ถ้าไม่ได้ตรัสรู้ก็ให้มันตายไป”

นี่ก็เหมือนกัน ที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ตลาดเขามีสิ่งใดล่อ ตลาดเขามีของแถม ตลาดเขามีคู่มือ ตลาดเขามีส่วนแถมต่างๆ แต่เราไม่เอา ! มันเป็นเรื่องของเขา เราจะเอาความจริง ! เรา จะเอาข้าว เอาไร่ เอานา เอาที่เราลงทุนลงแรงขึ้นมา ที่มันเกิดเป็นผลผลิต ที่มันกินได้ ! ที่มันเป็น ประโยชน์กับเรา

กำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธของเราไป ถ้าพุทโธของเราไปแล้ว เวลามันมีความสงบของ ใจขึ้นมา นี่เวลาเรานึกพุทโธขึ้นมา คือพุทโธอยู่กับเรา คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กับ เราแต่เวลาเราเป็นเองละ

“พุทโธ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน”

ถ้ามันรู้ตัวของมันขึ้นมาโดยเอกเทศ โดยความเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม มันบังพุทโธหมด “พุทโธ คือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในหัวใจของเรา” เพราะเราระลึกพุทโธขึ้นมา

พุทโธ พุทโธ พุทโธนี้เราระลึกขึ้นมา แต่มันก็เลบไปเลบมาๆ ถ้ามันเลบไปเลบมา หรือถ้ามันทำไม่ได้ เราก็กลับมาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามีปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา นี่มันคือ พื้นฐานของใจ

อย่างเช่น เราจะสร้างโรงงานขึ้นที่ไหน เทคโนโลยีนี้เราจะใช้บนที่ใด... ก็บนภพ บนสม ถกรรมฐาน ถ้าไม่มีสมถกรรมฐาน ไม่มีฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานนั้นจะก่อสร้างตัวขึ้นมาได้ อย่างไร

เราจะบรรลุธรรม เราจะไปก๊อบปีไครมา เราจะต้องให้ไครมาการ์ันตีว่าจิตนี้เป็นอย่างไร ในเมื่อเรามีการกระทำขึ้นมา ในหัวใจมันทำขึ้นมา

“นี่สมถกรรมฐาน คือ ฐานที่ตั้ง คือตัวภพ คือตัวใจ” แล้วถ้าจิตมันสงบเข้ามา ก็สงบเข้ามาสู่ภพ ถ้าสู่ภพ ภพมันคือกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ภพคืออวิชชา ถ้าภพคือวิชชา นี่แล้วสิ่งที่สงบเข้ามานี้ คือสงบเข้ามาเพื่อฐานที่ตั้ง “นี่คือสัมมาสมาธิใจ”

สิ่งที่เป็นสัมมาสมาธินี้ แล้วมันออกรู้ ออกใช้ปัญญา “นี่คือโลกุตตรปัญญา
โลกุตตรธรรม”

ถ้าโลกุตตรธรรม คือ ธรรมที่มันจะแก้ไขกิเลส ! โลกนี้มีให้ซื้อที่ไหน อย่างของในตลาดเห็นไหม คุณสิพิมพ์เขียวมา ต้องการอะไรสั่งได้หมดเลย นี่สั่งสัมมาสมาธิ สั่งสัมมาสติ สั่งงานชอบเพียรชอบ สั่งหน่อย สั่งตลาดมา แล้วมันจะมีไหม มันไม่มี !

มันไม่มีขายในท้องตลาด ไม่มีการก๊อปปี้มาจากใคร ไม่มีการส่งต่อมาจากใครทั้งสิ้น ! มันเกิดขึ้นมาจากจิตที่มีการกระทำ จิตที่รื้อค้นขึ้นมา จิตที่มันพัฒนาของมันขึ้นมา

อย่างเช่นสถาบันวิจัยสิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้าเขาทำการวิจัยสิ่งนั้น แล้วมีใครประสบความสำเร็จ ผลงานวิจัยก็เป็นของสถาบันนั้น

จิตใจเป็นสถานที่ตั้ง จิตใจนี้เป็นปฏิสนธิจิต มันเกิดมาด้วยเวรด้วยกรรม เกิดมาด้วยการกระทำที่จิตมันมีการกระทำมา มันเกิดมาเป็นเราอยู่นี้ ! แล้วถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามานี้ เพื่อรื้อค้น เพื่อทำความสะอาดของมัน ตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า !

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระโมคคัลลานะ เห็นไหม “โมคคัลลานะ เธอจะดูถูกกามไม่ได้ เพราะเราก็ก่เกิดมาจากกาม” นี่เพราะที่คนเรามีการเกิดมานี้ มันเกิดมาจากพ่อจากแม่ เกิดมาจากวิญญูสงสาร เกิดมาจากสิ่งนี้ทั้งนั้นแหละ !

ในเมื่อมีการเกิดมาแล้ว มันมีสติปัญญาของมันขึ้นมา เพราะเราเกิดมาในพุทธศาสนา แล้วพุทธศาสนาเจริญเพราะอะไร เพราะเรามีครูบาอาจารย์นะ เราเอาความจริง เราปฏิบัติจริง ถ้าเราเอาใจของเราให้มันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา คือ ใจเราลง เห็นไหม ลงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ไม่ใช่อย่าง... อ้างว่าเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า แต่ตัวตน แต่ทิวณิมานะมันจรดขอบฟ้า !
อ้างแต่ธรรมะของพระพุทธเจ้า แต่มันไม่เป็นธรรมขึ้นมาในใจเป็นความจริง มันไม่ลงธรรมของ
พระพุทธเจ้าหรอก ! เอาธรรมของพระพุทธเจ้ามาเป็นสินค้า !

คูลี การตลาดเขามีสินค้า ขนาดสินค้าที่มีคุณภาพ เขายังต้องพยายามทำประชาสัมพันธ์
ของเขา

นี่ก็เหมือนกัน บอกว่านิพพาน.. นิพพาน บอกว่านี่คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า ธรรมนี้เป็นนิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มันไม่ลงธรรมขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ลงธรรมตรงไหน ไม่ลงธรรมเพราะว่าใจมันไม่ลง มันก็ไม่เห็น
ความจริง มันไม่ถึงภวาสวะ มันไม่ถึงตัวภพ มันไม่มีการกระทำ

“คือเป้าหมายเขาไม่ถึงจุดหมายปลายทาง เหมือนกับสัจจะความจริงของสังขาร !” มัน
เป็นเป้าหมายความจริงของการตลาด การตลาดคือสิ่งที่ลอกเลียนแบบไป สิ่งที่ทำมาจากสังขม

คูลี เวลาสังขมเขามีกการตลาดอะไร เห็นไหม ถ้าใครทำธุรกิจสิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้ามี
ผลตอบแทนที่ดี เดี่ยวจะมีคนเลียนแบบทันทีเลย จะมีคู่แข่งที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ตามมาเลย

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครๆ ก็ว่านิพพานๆ กันทั้งนั้น
เลย ! “นิพพานตลาดไป” มันเป็นธรรมะตลาด มันไม่เป็นความจริง

แต่ถ้าเป็นความจริงของเรา เห็นไหม ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันมีการกระทำของมันขึ้นมา
ถ้าจิตใจเป็นความจริงเกิดขึ้นมาแล้ว เรามีสติปัญญาแล้วเราแก้ไขนะ อย่างนี้เราจะมีโอกาสที่มัน
จะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริง คือมันลงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คำว่า “ลงธรรม” นี่นะ คือมันทำจริง แล้วคูกริยาดี คูอย่างหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นลี ท่าน
เคารพพระพุทธเจ้า เคารพธรรมะ ท่านเคารพขนาดไหน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังกราบพระอยู่นี้ มีพระในสมัยพุทธกาลถาม มีอยู่
ในพระไตรปิฎกเลย ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นศาสดา เป็นผู้รู้ก่อน เป็นเจ้าของ
ศาสนา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบอะไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอบว่า “เรากราบธรรม... เรากราบธรรม เรากราบธรรม ด้วยความซาบซึ้งนะ ซาบซึ้งมากๆ”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสละราชวังออกมา สามเนรราหุลเกิดแล้วนะ นางพิมพานอนกับลูกอยู่ แล้วคนที่เป็นสุภาพบุรุษที่จะต้องออกแสวงหาโลกธรรม เพราะมันมีแต่ ความทุกข์บีบคั้นนี้ ออกมาด้วยความละล้าละลัง

คนๆ ไหนบ้างไม่รักลูก คนๆ ไหนบ้างไม่รักภรรยาที่แสนรัก แล้วต้องสละออกไปนี้ทุกข์ ขนาดไหน เวลาสละออกไป ๖ ปีนี้ จะต้องไปสมบุกสมบัน ทำทุกขกิริยาต่างๆ เพื่อที่จะบรรลु ธรรม เพื่อจะพ้นจากทุกข์ที่ฝังใจอันนี้ ทุกข์ที่มันกัดกลั่นในหัวใจอันนี้ แล้วพยายามจะชำระล้าง

แล้วพุดถึงกลับมาวันวิสาขบูชา เห็นไหม “ถ้านั่งคีนนี้ไม่ตรัสรู้จะเสียดชีวิต” ก็จะ ยอมตายไปพร้อมกับการนั่งครั้งนี้เลย แล้วเกิดวิชาสามขึ้นมา ทำความสะอาดของใจขึ้นมา

นี่กราบธรรม กราบธรรม... เพราะธรรมอันนี้มันทำให้พ้นจากทุกข์ ธรรมอันนี้ มันทำให้ ทุกข์ที่บีบคั้นในใจมาตลอด ว่า “ปฏิบัติไม่ทุกข์หรือ...” ปฏิบัติมาขนาดไหนมันก็ทุกข์ แล้วสิ่งที่ เสียดสละออกมา เสียดสละออกจากความทุกข์บีบคั้นมา พอมาปฏิบัติแล้วก็ยังมี ความทุกข์บีบคั้นนะ

แล้วสุดท้ายกลับไปโปรดพระเจ้าสุทโธทนะจนเป็นพระอรหันต์ ไปโปรดพุทธมารดาจน เป็นพระอรหันต์ ไปโปรดนางพิมพา กับสามเนรราหุล เป็นพระอรหันต์หมดเลย

นี่ไง “สิ่งที่ว่ากราบธรรมะแล้วมีคุณค่า แม้แต่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ถึงมีเทคโนโลยีขั้นสูง ! ที่มี คุณภาพ ที่มีความคงทนที่จะต่อสู้กับกิเลสได้ ถึงเอาเทคโนโลยีอันนี้ ถึงเอาคุณธรรมอันนี้ ไป เทศนาว่าการพระเจ้าสุทโธทนะ เห็นไหม

พระเจ้าสุทโธทนะนิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปราชวัง พอเข้าขึ้นมา พระ เจ้าสุทโธทนะไม่ได้นิมนต์ฉัน ตามพุทธวิสัย ประเพณีวัฒนธรรมมีมาอย่างไร องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าก็ออกบิณฑบาต

พระเจ้าสุทโธทนะไปยืนขวางทางเลย ว่า “ทำไมทำลายพ่อขนาดนี้ พ่อเป็นกษัตริย์ เป็น ผู้ปกครอง ทำไมถูกลมาเป็นขอทานชาวบ้านเขากิน มันทำลายพ่อขนาดนี้”

นี่ไงความทุกข์ของพระเจ้าสุทโธทนะ ความทุกข์คืออะไร ความทุกข์คือเกียรติ คือศักดิ์ศรี
 ใจ มีความทุกข์ไปหมดเลย ละล้าละลึ่งทุกเรื่อง เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมาแล้วจะสอนพ่อไง

“ก็พ่อ ไม่นิมนต์ ถ้าพ่อนิมนต์ไว้ก็จะรับนิมนต์ของพ่อไปฉัน.. ก็พ่อ ไม่นิมนต์นะ”

“อ้าว... ก็ถือวิสาสะว่าลูกกับพ่อ”

แต่ลูกกับพ่อ แล้วพ่อก็เป็นคฤหัสถ์ไง พ่อไม่ใช่สงฆ์ไง เห็นไหม นี่สังฆะคือหมู่สงฆ์ แล้ว
 พ่อไม่ใช่หมู่สงฆ์ขึ้นมาถึงว่า “อย่างนั้นพ่อก็นิมนต์”

คุณิเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า กราบธรรม.. กราบธรรม เพราะอะไร
 “เพราะธรรมนี้มันทำลายทุกข์” กราบเพราะมีธรรมะ มีสังฆธรรมนี้มันกลืนกิน มันทำลายทุกข์
 ทำลายหัวใจ ทำลายกิเลสตัดหาความทะยานอยากทั้งหมด

“นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงกราบธรรม... กราบธรรม”

ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนี่ท่านเคารพมาก ท่านกราบพระพุทธ พระ
 ธรรม พระสงฆ์ กราบหัวใจ !

ครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม เวลาวันมาฆบูชา นี่หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง ว่าเวลาจะลา
 หลวงปู่มั่นไปเที่ยว หลวงปู่มั่นว่า “เออ.. ถ้าไปวิเวก ก็ทำมาฆะคนเดียวก็ได้เนาะ”

“ทำมาฆะ... ทำมาฆะบูชา ก็คือบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์”

พระสงฆ์เป็นพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ถ้าว่า “ทำมาฆะคนเดียวเนาะ” ก็นี่ไงยังห่วง ยัง
 อาลัยยังอาวรณ์ ในเมื่อหัวใจมันลงธรรมนะ จะแสดงธรรมด้วยความเชิดชู ไม่ได้แสดงธรรมเพื่อ
 เป็นสินค้า ! ไม่แสดงธรรมเพื่อการตลาด !

แต่นี้แสดงธรรมด้วยการตลาด มันก็เป็นเรื่องของผลประโยชน์ เป็นเรื่องของการตลาด
 เท่านั้น แต่ถ้าเป็นเรื่องของธรรมละ เพราะเป็นธรรมการตลาด ผลตอบแทนมาคือตลาดวายใจ
 ผลตอบแทนมา คือ ผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาถึงสูญเปล่าไป

แต่พวกเรานี้ เรามีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งนะ เรามีครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ เราจะต้องตรวจสอบ เห็นไหม

ครูบาอาจารย์ก็ผิดพลาดได้ ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่เป็นความจริง แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่เป็นความจริงนะ เราตรวจสอบได้ เราทดสอบได้ เราทดสอบด้วยการประพฤติปฏิบัติที่นั่นแหละ ต้องมีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถึงทันกันนะ

ดูตัวอย่างเช่นนักกีฬาที่วิ่งแข่งกันไป เห็นไหม นี่ถ้าครูบาอาจารย์ของเราวิ่งแข่งกันไป แล้วครูบาอาจารย์ของเราชราภาพไป เราจะต้องเข้มแข็งขึ้นมา เราจะต้องมีกำลังขึ้นมา แล้วเราจะต้องวิ่งทัน แล้วเราจะต้องวิ่งแข่งไป ในการประพฤติปฏิบัตินี้มันถึงเท่าทันกันได้

ในทางวิชาการ การเรียนนี้ทุกคนมันเรียนทันกันได้ใช่ไหม ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมานะ คุณ ทำไมหลงปุ้มันท่านสั่งสอนลูกศิษย์มา แล้วท่านบอกเลยนะ “องค์นั้นฟังได้... องค์นั้นฟังได้นะ” เพราะอะไร เพราะว่าท่านได้คุณธรรมะกันแล้ว เห็นไหม

“เวลาถึงที่สุดแห่งทุกข์... ถึงที่สุดแห่งทุกข์นี้ มันทันกันได้หมดแหละ !”

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าครูบาอาจารย์ของเราไม่เป็นความจริง เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันทันกันได้ ถ้าทันกันได้ เวลาครูบาอาจารย์โกหกเรา ครูบาอาจารย์ไม่เป็นความจริง เราวิ่งแข่งหน้าไปเลย

นี่ถ้ามันลงใจนะ คำว่า “ลงใจ” นี้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเป็นประโยชน์มาก ถ้าเป็นประโยชน์ขึ้นมาจะแสดงธรรมด้วยความเคารพ เวลาแสดงธรรมนี้ จะแสดงด้วยการไม่ตัดทอน แสดงธรรมด้วยความไม่เสียดสี ไม่ต่างๆ

แต่ไม่ใช่เสียดสี อันนี้เป็นสัจจะโลก โลกเขาเป็นไป แล้วเราก็เป็นหนึ่งในสังคมของโลก เราก็จะหวั่นไหวไปกับโลก ในเมื่อโลกมันเป็นธรรมะตลาค เพราะธรรมะตลาค มันก็เป็นเรื่องของตลาค เราก็อยากจะได้รับการบริการแบบนั้น เพราะมันสะดวกสบายใจ

แต่นี้พูดถึงธรรมะโดยข้อเท็จจริง ถ้าธรรมะโดยข้อเท็จจริง เราจะทำของเรา เราจะปฏิบัติของเรา เพราะ “สิ่งใดในโลกนี้ ไม่มีคุณค่าเท่าหัวใจของเรา” เพราะมีเรา เราถึงมีสมบัติ เราถึงได้ชื่อ ที่เราได้ชื่อมานี้ เราได้ชื่อพระ ก. พระ ข. พระ ง. มา เพราะเรามีชีวิต เราถึงได้สถานะนี้มา

เราไม่ได้บวชได้เรียน เราจะได้ชื่อสิ่งใดมา เพราะเราได้ชีวิตมา เราถึงได้ชื่อมา เพราะเราได้ชื่อมาเราก็ได้ทรัพย์สมบัติมา เรามีสิทธิตามสิทธิที่เรามี เพราะเรามีชีวิต

ฉะนั้นชีวิตถึงมีคุณค่ามาก เรื่องของจิตวิญญาณ เรื่องของชีวะนี้ มันมีคุณค่ามาก ถ้ามีคุณค่ามาก คือ มีคุณค่ากับเราในปัจจุบันนะ แล้วกาลเวลามันจะกลืนกินไปเรื่อยๆ

ถ้ากาลเวลามันกลืนกินไปเรื่อยๆ “นี่ชีวิตของเราข้างหน้า คือ มีความตายเป็นที่สิ้นสุด” ชีวิตมีการพลัดพรากเป็นที่สุด มีการตาย จิตนี้ต้องออกจากร่างเป็นที่สิ้นสุด แล้วโอกาสของเราทั้งชีวิตนี้ เราเห็นคุณค่าอย่างนี้ เราถึงจะต้องปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา

ถ้ามีประโยชน์ขึ้นมาจริงมันถึงมีคุณภาพ ถ้ามีคุณภาพ คือ ต้องปฏิบัติตามความเป็นจริง ไม่ทำตามตลาด ธรรมตลาดมันเป็นเรื่องของเขา ตลาดก็คือตลาด ตลาดคือมีอุปสงค์ อุปทาน มันมีตลาดครอบคลุมไหม

คนที่ทำสินค้าเพื่อตลาด ตลาดเกรดเอ คุณภาพของสินค้าจะต้องเป็นเกรดเอ จะเอลบ เอ บวก แล้วยังมีตลาดเกรดบี เกรดซี เห็นไหม คุณภาพของตลาดมันมีที่ระดับของเขา แล้วเราจะเชื่อว่าตลาดของใครถูกต้องล่ะ ในเมื่อมันเป็นเรื่องของการตลาดทั้งนั้น

แต่ถ้าเป็นความจริงของเรา การตลาดเราก็อยู่กับเขา เราอยู่กับเขาเพราะเราอยู่ในสังคม เราต้องใช้สังคม อย่างที่ครูบาอาจารย์ท่านสอน เห็นไหม

“อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก”

โลกเขาเป็นอย่างนั้น ตลาดเขาเป็นอย่างนั้น เราไม่ติดเขา แต่เราจะเอาความจริงของเราคือเราอยู่กับโลก แต่เราจะประพฤติปฏิบัติธรรม ถ้าใจเราเป็นธรรมขึ้นมา คือ “เราอยู่กับโลก แต่หัวใจมีธรรม”

ถ้าหัวใจเรามีธรรมขึ้นมา ก็เราปฏิบัติตามความเป็นจริง เราไม่ปฏิบัติแบบโลกๆ โลกเป็นอย่างไร โลกเป็นอนิจนัตถะ คือโลกมันจะเปลี่ยนแปลงสภาพของมัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้า ยังจะมีต่อไปข้างหน้า ถ้ามีต่อไปข้างหน้านะ นั่นเป็นอนาคตวงศ์ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้

แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดเราตาย แล้วเราจะไปเจอสภาพสิ่งใดล่ะ ถ้าอย่างนั้นในสภาพปัจจุบันนี้มันมีคุณค่าที่สุดนะ ยิ่งพระยิ่งเณรนี้ได้บวชแล้ว โอกาสมีตลอดเวลา

โอกาสมี ถ้าโอกาสไม่มีนะ นี้อย่างครูบาอาจารย์ท่านประพจน์ปฏิบัติมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทุกข์ยากมาขนาดไหน เพราะสังคมบีบคั้น สังคมไม่เชื่อถือ แล้วอย่างนี้ผู้ที่ปฏิบัติ ออกธุดงค์วิเวกมานี้ มันจะได้ผลกระทบกระเทือนมาขนาดไหน แต่เพราะมีครูบาอาจารย์คอยปกป้อง มีครูบาอาจารย์คอยดูแล แล้วนี่เรามีโอกาสได้ขนาดนี้ เห็นไหม

ในเมื่อสังกรมเย็นเป็นสุข สมณะชีพราหมณ์จะได้ประพจน์ปฏิบัติ สังกรมเย็นเป็นสุข เพราะครูบาอาจารย์ท่านคอยปกป้อง คอยดูแลให้เราได้กระทำ แต่ถ้าเป็นกิเลสมันก็บอกว่า “เหงา... ว้าเหว... ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์” เห็นไหม

เราถึงต้องตั้งใจ มีสติปัญญา เพื่อประโยชน์กับเรา จะเหงา จะเศร้าสร้อยเหงาหงอยขนาดไหน มันเป็นเรื่องของต้นหาความทะยานอยาก เจ้าวิภูจักร มันเป็นอย่างนี้มานาน แล้วเราไม่เคยเป็นอย่างนี้มาหรือ เราเกิดมาแล้วก็ภพก็ชาติ เราเคยคอตมาก็ภพก็ชาติ ทำไมในชาติปัจจุบันนี้ไม่เงยหน้าขึ้น สบัดหน้าให้มีสติปัญญา แล้วจะสู้มัน ! เอวัง